

Lampiran A

ANALISIS ISTILAH TARI DALAM KUMPULAN JOGET GAMELAN TERENGGANU

No	Harun Mat Piah dan Siti Zainon Ismail (1986)	Mohd Ghous Nasuruddin (1989)	Sama	Berbeza
1	Anom/ Nongga (Ini tari lagu Anom ketiga belas)	Anum		Berbeza
2	Antawada (Ini tari lagu antawada Berpulas ketujuh belas)	Antawadar		Berbeza
3	Arak-Arap/Irap-Irap (Ini tari lagu Irap-Irap, lelakon orang memukat)	Arak-arak	Sama	
4	Ayak-Ayak/Ayak-Ayak Dalam (Ini tari Ayak-Ayak Dalam iaitu jika tiada dimainkan Sulang Arak atau Perang dibawa tiap-tiap kali penyudah)	Ayak-ayak Dalam	Sama	
5	Ayak-Ayak/Ayak-Ayak Mula (Ini tari Ayak-Ayak, lagu yang pertama)	Tidak ada		
6	Badak gunung (?)	Badak Gunung	Sama	
7	Barong/Barong Di Atas Gunung (Ini tari lagu Barong Di Atas Gunung, lelakon Inu bersanding dengan dihiburkan oleh Gambuh)	Baung atas Gunung		Berbeza
8	Bayan Budiman (Ini tari lagu Bayan Budiman kelima)	Tidak ada		
9	Babar Layar (Ini tari lagu Babar Layar kesembilan belas)	Baba Layar		Berbeza
10	Belanda Mabuk/Kundang-Kundang Mabuk/Sulang Arak (Ini tari Sulang Arak iaitu Belanda Mabuk)	Kunang-kunang Mabuk (kundang-kundang merajuk kepada Belanda)		Berbeza
11	Bujam Emas (Ini tari lagu Bujam Emas, lelakon masa Raden Galuh pergi mendapatkan Neneh Kebayan dan mengambil bunga-bungaan di dalam taman) (=Bujam ialah bekas tempat sirih tebuat dari Emas; pemulis)	Hujan Emas		Berbeza
12	Buyung (Ini tari lagu Buyung kelima belas)	Buyung Cahaya Mata (?)		Berbeza
13	Cahaya Mata (?)	Buyung Cahaya Mata (?)		Berbeza
14	Cempaka Putih (?)	Cempaka Putih	Sama	
15	Damak (?)	Tidak ada		

16	Dendang (Ini tari lagu kedelapan belas)	Tidak ada		
17	Endang Balik (?)	Tidak ada		
18	Engkok (Ini tari lagu Engkok, lelakon Puteri terbang naik ke atas kayangan, diikuti oleh suaminya yang tersesat pula ke dalam hutan. Ia menebang pokok dan kemudian berjaya naik ke kayangan. Di sana, dijatuhkannya cincinnya ke dalam buyung inang-inang yang datang mengambil air dari perigi)			
19	Gagak Seteru (Ini tari lagu Gagak Seteru ketujuh)	Gagak Seterou		Berbeza
20	Galah Ganjur (Ini tari lagu Galah Ganjur kedua puluh) (=Ganjur ialah Tombak; penulis)	Galah Ganjil		Berbeza
21	Gambuh (Ini tari lagu gambah (Gambuh) lelakon Raden Menteri memujuk Raden Puteri dan menyumpit burung-Raden Puteri Bertenun)	Gambuh	Sama	
22	Ganda Mangu (Lelakon Ganda Mangu?)	Rangda Mangu		Berbeza
23	Gelombang Sari/Lambang Sari (Ini tari lagu Gelombang Sari yang kedua puluh lapan)	Lambang Sari	Sama	Berbeza
24	Geliung (Ini tari lagu Geliung yang kedua puluh tujuh) (=Geliung ialah Perahu Eropah yang besar dari abad keenam belas)	Geliung	Sama	
25	Gendur Melati (?)	Gendang Melati		Berbeza
26	Gergasi/Raksasa (?)	Tidak ada		
27	Hujan Emas	Hujan Emas	Sama	
28	Kendong Gajah Mati (?)	Kendung Gajah Mati		Berbeza
29	Ketam Renjong (Ini tari lagu Ketam Renjong kesepuluh)	Ketam Renjang (?)		Berbeza
30	Ketawang (Ini tari Ketawang yang kedua puluh tiga) (=Ketawang ialah sejenis lagu atau irama dalam gamelan Jawa; penulis)	Ketawang	Sama	
31	Kilas Dayung (Ini tari lagu Kilas Dayung keenam belas)	Kilas Sedayong		Berbeza
32	Lancang Kuning (Ini tari Lancang Kuning lagu yang keempat)	Lancang Kuning	Sama	
33	Lantai Lima (Ini tari lagu Lantai Lima keempat belas)	Lantai Lima	Sama	
34	Lolo? (Ini tari Lolo lagu yang kedua)	Lolok (=Lolok ialah mengintip;		Berbeza

		penulis)		
35	Lonang/Nonang? (Ini tari Lonang lagu yang ketiga) (= <i>Lonang ialah sejenis buah nona atau buah Nonang; penulis</i>)	Lunang		Berbeza
36	Manggung Mati (Ini tari lagu Manggung Mati yang kesebelas)	Manggung Mati	Sama	
37	Medan Sari (?)	Medan Sari	Sama	
38	Mengkuwung/Kuwung-Kuwung	Tidak ada		
39	Mulih/Pemulih? (Ini tari lagu Bangun Mati atau Pemulih) (= <i>Mulih ialah balik, pulang, bahasa Jawa; penulis</i>)	Pemulih (?)	Sama	Berbeza
40	Payung Patah (?)	Payung Patah	Sama	
41	Perang/Perang Besar	Perang	Sama	Berbeza
42	Perang Geruda (?)	Tidak ada		
43	Perang Manggung (Ini tari lagu Perang Manggung kedua puluh satu)	Perang Manggung	Sama	
44	Perang Selinan (Ini tari Perang Selinan. Inilah dalam permainan joget gamelan dikatakan Perang Besar kerana terhimpun tiga perang di dalamnya iaitu; (i) Perang Betul, (ii) Perang Geroda (Garuda), dan (iii) Perang Seri Rama)			
45	Perang Seri Rama (?)	Serama (Seri Rama)		Berbeza
46	Raden Menteri (?)	Tidak ada		
47	Rangu-Rangu (Ini tari lagu Rangu-Rangu, lelakon menyambut Gambuh balik ke Kuripan bersama Raden Inu)	Rangu-rangu	Sama	
48	Selanting (Ini tari lagu Selanting kedelapan)	Selanting	Sama	
49	Sembawa Balik (Ini lagu Sembawa Balik, lelakon Betara Guru turun ke tasik menghidupkan Gambuh yang telah mati)	Gembawa Balik		Berbeza
50	Serasas Tunggal (?) (Lagu Serasas Tunggal lelakon Inu bermain di Balai lalu disambar oleh Betara Guru)	Saraas, Tunggal (?)		Berbeza
51	Seri Rama Balik (Ini tari lagu Seri Rama Balik, lelakon Perang Geroda dengan Harimau dan hulubalang Seri Rama)	Seri Rama Balik	Sama	
	Tenun (?)	Tidak ada		
53	Timang Burung (Ini tari lagu Timang Burung keenam)	Timang Burung	Sama	
54	Timang Inu (Tari lagu Timang Inu, lelakon Gambuh memanah nakus?)	Timang Inu	Sama	
55	Timbang Sawit (Ini lagu Timbang Sawit	Timbang Sawit	Sama	

	Mengebeng? yang kedua puluh lima)			
56	Tiung Semarang (Ini tari lelakon Tiung Semarang)	Tiung Semarang	Sama	
57	Togok (Ini tari lagu Togok kesembilan)	Togak		Berbeza
58	Tongkang Masuk (Ini tari lagu Tongkang Masuk)	Tongkang Masuk	Sama	
59	Topeng (Ini tari lagu Topeng yang kedua puluh dua)	Topeng	Sama	
60	Ulit Mayang (Ini tari lagu Ulit Mayang)	Ulit Mayang	Sama	
61	Ulit Seri Rama (?)	Ulit Seri Rama	Sama	
62	Wani-Wani (Ini tari lagu Wani-Wani yang kedua puluh enam-mandi di kolam) (=Wani, Wani-wani, bahasa Jawa adalah berani; penulis)	Warna-warni		Berbeza
63	Tidak ada	Balak		
64	Tidak ada	Galuh Merajuk		
65	Tidak ada	Gambus		
66	Tidak ada	Inu Ngantuk		
67	Tidak ada	Monang		
68	Tidak ada	Mongga		
69	Tidak ada	Remanggung		
70	Tidak ada	Selang Arak		
71	Tidak ada	Selangkah Tunggal		
72	Tidak ada	Taman Sari		
73	Tidak ada	Tawan		
74	Tidak ada	Togak Rampin		
75	Tidak ada	Tolar		

Lampiran B

KERATAN AKBAR DAN GAMBAR

Tahun 1992

Berita Harian (Pusparia) Khamis 28 Mei 1992 Memelihara Warisan Seni
Utusan Malaysia (Seni dan Hiburan) 29 Mei 1992 Tarian Melayu Pupuk Perpaduan Kaum
Berita Harian (Pusparia) Isnin 1 Jun 1992 Sarawak Juara Tarian
Utusan Malaysia Isnin 1 Jun 1992 Pesta Tarian: Hasrat Kementerian Tercapai
Metro Selasa 2 Jun 1992 Sarawak Juara Peperangan Seni di Pentas DBKL

Tahun 1993

Utusan (Seni dan Hiburan) 16 Jun 1993 Gabungan Seni dan Tradisi
New StraitsTimes Thueday June 22 1993 Feast of Traditional Dance
Berita Harian 21 Jun 1993 Tarian Jadi Jambatan Perpaduan
Berita Harian 21 Jun 1993 Johor Unggul Dalam Festival Tari
Harian Metro Rabu 20 Jun 1993 Sistesis Seni 13 Negeri

Tahun 1994

Dalam buku cenderamata tahun 1995 tidak ada keratan akbar dan hanya ‘nostalgia 1994’ dalam bentuk gambar-gambar
Persembahan Terbaik Keseluruhan Kumpulan Kesenian Kampung Budaya Sarawak (dua gambar)
Majlis Perasmian oleh Ybhg. Ketua Setiausaha Negara
Naib Johan: Kumpulan Angkatan Seni Baru Negeri Sembilan
Ketiga: Kumpulan ATANAS Sabah
Persembahan Terbaik Tarian Asli Kumpulan Kesenian Kampung Budaya Sarawak
Majlis Penyampaian Hadiah Oleh YB. Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan Malaysia
Sidang Keilmuan Kendalian Akademi Seni Kebangsaan (dua gambar)

Tahun 1995

Dalam buku cenderamata tahun 1996 tidak ada keratan akbar dan hanya ‘Imbas Kembali-FTK ’94 dalam bentuk 12 keping gambar-gambar tanpa maklumat

Tahun 1996

Dalam buku cenderamata tahun 1997 tidak ada keratan akbar dan hanya “Festival Tari Kebangsaan ’96 Dalam Ingatan” dalam bentuk 10 keping gambar-gambar dengan maklumat ‘Johan’ FTK ’96 Kumpulan Tarian dari Sabah berbahagia dengan kemenangan yang diraihnya
Persembahan Tarian dari negeri Perak
Satu persembahan tari istimewa dari Kumpulan Kesenian negeri Pahang
Hai Bertopeng!!! Persembahan tarian rakyat dari Pulau Mutiara [Pulau Pinang]
Tiga penari jelita dari negeri Johor
Taniah!! YB. Dato’ Sabbaruddin menyampaikan hadiah dan cenderamata kepada pemenang Amboi! Seronoknya dia. Kumpulan Kesenian dari Negeri Sembilan meraikan kemenangannya
Persembahan tarian etnik oleh Kumpulan Kesenian Sarawak
Lima serangkai dari Negeri Sembilan semasa FTK’96
Bahagian kreatif oleh Kumpulan Kesenian dari negeri Sarawak

Tahun 1998

Tiada data kerana buku cenderamata hanya berupa selembar kertas yang memuat jadual persembahan sahaja

Tahun 1999

Dalam buku cenderamata tahun 1999 tidak ada keratan akbhar dan hanya terdapat lapan keping gambar-gambar dengan maklumat

Kumpulan Terbaik FTK '98 dari Negeri Kedah merakamkan kenangan bersama Perma[sem]bahana Terbaik Tarian Asli dari Negeri Sarawak [dalam gambar menunjukan adalah tarian kreatif]

Negeri Sabah dengan persembahannya yang kreatif memenangi anugerah Persembahan Harapan [dalam gambar menunjukan adalah tarian zapin kategori asli]

Tarian lemah gemalai pengubat rindu dari Negeri Sembilan

Siren[h] Junjung pembuka kata

Manifestari rentak dan irama dari Negeri Johor

“Pak ketipak ketipung...” persembahan tarian dari Negeri Terengganu

Sebuah persembahan Tarian Etnik dari Negeri Sabah

Lampiran C

SINOPSIS FTK TAHUN 1997 DAN 1998

A. Sinopsis tahun 1997

Kes sinopsis ini dirakamkan dan ditrasliterasikan semula daripada suara oleh juruacara persembahan tarian dari audio-videografi pada tahun 1997 dan 1998.

- (1) Negeri Perak (1997): No Rekod Video: TRN1/1/97. kategori; tarian asli inang Selendang dan zapin Perak. Tema, dan sinopsis; tanpa sebarang maklumat.
- (2) Negeri Selangor (1997): No Rekod Video: TRN4/1/97. kategori tarian asli. Tema sejarah seni dan budaya. Sinopsis; ‘Paluan cemara Bugis dan tarian Patinun’. Paluan cemara Bugis merupakan gabungan daripada gaya paluan gendang cemara yang menggambarkan semangat juang tinggi dalam jiwa masyarakat Bugis. Dan kedatangan orang-orang Bugis ke Selangor pada abad 17 telah membawa bersama pelbagai kebudayaan dan kesenian yang penuh berseni. ‘Patinun’ adalah gerak tarian yang menggambarkan kehalusan, kelembutan, ketekunan dan kesabaran wanita dalam seni halus menenun kain. Kain ditenun dengan gerak jari yang lemah gemalai diiringi dengan alunan muzik dan paluan gendang, petikan kecapi dan serunai. ‘Sehelai seurat benang dan akhirnya menjadi selebar kain’. Inilah paluan gendang cemara dan tarian Patinun.
- (3) Negeri, Negeri Sembilan (1997): No Rekod Video: TRN2/1/97. kategori tarian asli inang Cek Minah Sayang dan joget Pucuk Pisang. Tema pergaulan dan asmara. Sinopsis; Inang dan joget biasanya [ditarikan] dalam majlis keramaian seperti majlis perkahwinan akan di adakan joget Lambak. Dan ia bertujuan untuk memeriahkan majlis tersebut. Sebelum bermula kebiasanya adat berpantun tidak dilupa antara teruna dan dara, dimana si teruna mencuba untuk memikat si dara. Inang ditari lemah gemalai, ditari oleh si teruna dara mata menyerling senyum ‘alah hai’. Adat dan sopan dipelihara bersama. Tari joget rancak geraknya sambil ditari mengikut irama. Jangan dilupa pesan orang tua, budi tetap dijaga.
- (4) Negeri Pahang (1997): No Rekod Video: TRN4/1/97. kategori tarian asli. Tema sejarah tari. Sinopsis; Irama gambus memulakan persembahan zapin Indrapura (tarian zapin Pekan). Zapin ini diasaskan pada zaman pemerintahan Sultan Abu Bakar. Gerak tari zapin juga mempunyai kemahiran dalam *fostur* [reka tarian] Melayu Pahang, dan dilanjutkan dengan joget Asam Kana. Joget ini ditarikan mengikut asas gerak Pahang, yang pada masa lampau almarhum Sultan Abu Bakar dikatakan sangat mahir dengan gerak joget ini. Muzik asli yang mengiringi zapin dan joget ini adalah (harmonium, gambus atau ud, marwas, gendang rebana atau gendang Melayu) dengan menambahkan vokal seorang perempuan. Terdapat gerak geri tarian yang unik adalah bila mana badan berputar ke kiri atau ke kanan, sebelah punggung kaki diseret sambil menyapu di lantai sambil kedua tangan terhentik bergerak. Ada langkah berganda bila mana masing-masing penari berpindah tempat. Sedangkan pada gerak geri joget hampir sama seperti gerak *lenggang*, *goncek*, ayun kaki, tetapi lelaki *berkecak pinggang* dan perempuan *jimpit bahu*.
- (5) Negeri Sabah (1997): No Rekod Video: TRN1/1/97, kategori tarian asli (Joget Dendang) dan Zapin (Jipen Brunei). Tema sejarah tari. Sinopsis; Joget (Dendang) amat dikenali pada tahun-tahun 1940-an dan 1950-an [di Sabah]. Dan cara dendang ini diadakan dua kali dalam sebulan iaitu disetiap ladang-ladang getah di Sabah. Keramaian secara

kebetulan ‘PD’(?) atau ‘hari jadi’(?) diadakan dua kali sebulan, jadi selepas PD para penoreh akan berhibur oleh sebab ketiadaan TV [telefisyen] dan radio ketika itu. Maka acara berdendang adalah program yang paling diminati. Biasanya seorang pakar tari dan pakar pantun akan diarah dan dibayar. Penari yang terdiri dari kaum wanita akan menjadi sasaran kaum muda, dewasa dan juga yang telah lanjut usia. Dari tarian dendang dan tarian zapin atau pun Jipen Brunei yang terkenal di pesisir pantai Barat negeri Sabah, seperti Par-Par, Kuala Penyu, Sipisang, Menumbuk dan juga Labuan, [yang kini menjadi Wilayah Persekutuan akan dipersembahkan]. Jipen Brunei adalah hasil dari pengaruh Islam yang berkembang di Sabah pada tahun 1400-an, dan ode(?) perkembangan Islam. ‘Inilah tarian Jipen Brunei dibawa bersama masyarakat Timur Tengah’.

(6) Negeri Sarawak (1997): No Rekod Video: TRN3/1/97. kategori tarian asli bergendang dan berjepen. Tema sosial masyarakat. Sinopsis; Bergendang dan berjepen merupakan salah satu aktiviti suku kaum Melayu di Sarawak, yang dilakukan semasa sambutan majlis keraian seperti nikah kahwin, bertunang, berkathan. Dan sesuatu majlis yang bercirikan majlis sambutan kesyukuran dan doa selamat yang seumpama dengannya. Biasanya bergendang dan berjepen dilakukan pada sebelah malam selepas waktu isyak yang dimulakan dengan pukulan gendang oleh *Sheikh Gendang* atau *Mak Gendang*. Pemuda-pemuda yang datang dari jauh dan dekat akan bertanding untuk menyertai aktiviti ini. Dan setelah lewat malam aktiviti ini disusuli dengan berjepen untuk memeriahkan suasana aktiviti bergendang dan berjepen, diulang-ulang hingga dini hari.

(7) Negeri Pulau Pinang: No Rekod Video: TRN2/1/97. Kategori tarian Asli Joget Burung Tiung dan Joget-Zapin Bunga Hutan. Tema pergaualan, sinopsis;
Burung Tiung nama diberi,
Jadi siulan lalu dinyanyi,
Dalam majlis indah berseri,
Tari di tari sebagai hiburan,
Ditari dengan langkah sopan,
Wajah asli penuh keayuan,
Mereka mulakan sebagai persembahan,
Paluan kompong menggamat keramaian,
Tarian zapin menyusul kemudian,
Lagu bernama si bunga hutan,
Rancak bertemu lelaki dan perempuan,
Kampung Seronok tempat tumpuan,
Astakasari nama kumpulan,
Pulau Mutiara menjadi sebutan,
Asli dan zapin mereka muliakan.

B. Sinopsis tahun 1998

(1) Negeri; Perlis (1998): No Rekod Video: TRN8/1/98. kategori tarian asli. Tema pergaualan dan asmara. Sinopsis; ‘Nun jauh di utama dari Indra Kayangan datang berlenggok membawa suasana di suatu majlis pekahwinan orang-orang Melayu Perlis zaman dahulu’. Seperti juga tarian Canggung, tarian joget Kain Batik dan Inang Tua, adalah antara tarian-tarian asli negeri Perlis yang tidak boleh tidak senantiasa ditarikan di majlis-majis perkahwinan. Di samping itu, ia juga merupakan tarian-tarian penyeri di pesta-pesta selepas menuai padi. Joget kain batik ditarikan dengan cara berpasangan, usik mengusik antara lelaki

dan pasangannya dan kadangkala disulami dengan pantun. Begitu juga dengan tarian inang tua. Namun demikian, tarian inang tua lebih kearah memamerkan kehebatan penari lelaki. Walau bagaimanapun penari perempuan tidak kurang keistimewaan dari segi rupa paras yang menawan serta usik mengusiknya. ‘Satu kelainan tarian ini jika dibanding dengan tarian inang lain ialah penari-penarinya terpaksa melakukan pergerakan ala jalan itik’.

(2) Negeri Kedah (1998): No Rekod Video: TRN9/1/98. kategori tarian asli Inang Kesot dan zapin Senandung Sayang. Tema pergaulan asmara. Sinopsis; Tarian ini mula diperkenalkan lewat tahun 1940-an. Ia adalah salah satu ciri utama hiburan kaum lelaki pada masa itu, yang menggambarkan kemesraan ketika memikat penari wanita. Keistimewaan tarian ini adalah pada gerak mengesot dan *rasuk?* antara penari lelaki dan pasangannya. Dalam bahagian kedua pula mereka akan mempersembahkan zapin Senandung Sayang. Zapin ini diadaptasi [daripada] lagu Tengku Mohd Yatim. Gerak tegas dan tangkas adalah ciri utama pada tarian ini.

(3) Negeri Pulau Pinang (1998): No Rekod Video: TRN9/1/98. kategori tarian asli Si Bunga Tanjung dan Mak Inang Gembira. Tema pergaulan dan asmara. Sinopsis; Budaya Melayu sopan dan santun, gerak geri lemah gemalai, tarian asli Si Bunga Tanjung, gerak alus mencerminkan budi. Mak Inang tari gembira, langkah diatur mencerminkan kehidupan yang ceria, aman dan makmur.

(4) Negeri Selangor (1998): No Rekod Video: TRN8/1/98. kategori tarian asli, Inang Selendang Mayang dan joget Si Jambu Merah. Tema pergaulan dan asmara. Sinopsis; Tarian Inang Selendang Mayang memperlihatkan kelembutan gerak tarinya apabila si teruna merenung cuba memikat si gadis jelita yang tersenyum malu. Si teruna masih mencuba memikat hati si gadis yang dihiasi dengan tari Melayu joget Melayu si Jambu Merah di mana adat dan sopan masih dapat dipelihara dan dikenalkan dalam tradisi Melayu.

Berkain songket si anak pak Ngah,

Duduk bersimpuh di tepi titi;

Selendang Mayang tarian indah,

Joget si Jambu Merah memikat hati.

(5) Negeri, Negeri Sembilan (1998): No Rekod Video: TRN10/1/98. kategori tarian asli

Inang Kasih dan joget Saputangan. Tema pergaulan dan asmara. Sinopsis;

Inang Kasih tercipta sudah,

Ditarikan oleh teruna dan dara;

Jangan risau kasihnya kita,

Tetap dikenang sepanjang masa.

Tarian ini ditarikan secara berpasangan di mana kita dapat melihat kesopanan gadis-gadis Melayu disebalik selendang. Dan ia juga menggambarkan ikatan kasih yang penuh bererti di dalam hati masing-masing. Kasih sesama manusia semasa berada, kasih kepada Tuhan tetap kekal sepanjang masa.

Melenggang lenggok gadis Melayu,

Mengikut rentak amatnya merdu;

Jangan dilupa pesanan orang dahulu,

Jagalah budaya sepanjang waktu.

Dan joget merupakan warisan dahulu kala, namun gerak tari tetap dijaga. Agar tidak ditelan sepangjang zaman. Saputangan diberi menandakan betapa kukuhnya pegangan kita dalam budaya.

(6) Negeri Melaka (1998): No Rekod Video: TRN11/1/98. kategori tarian asli zapin Palembang dan joget Serampang Laut. Tema sejarah tarian lama. Sinopsis; Di Negeri Malaka pada suatu waktu dahulu amat popular dengan ‘temasya-pantai’, terutama pada waktu menjelang akhir bulan Syafar dalam kalender Islam. Menjelang tarikh tersebut, pantai, terutamanya di Tanjung Keling dan pantai Kundur akan diserbu oleh ribuan manusia dari seluruh pelosok-pelosok negeri [Melaka]. Malah adakalanya masyarakat Melayu dan negeri lain turut menyertai pesta sangat menarik pada waktu itu. Banyak kumpulan muzik akan mengadakan persembahan. Teruna dan dara pula akan menari mengikut irama yang dialunkan. Irama zapin bukanlah asing dari masyarakat Melayu Melaka, kerana irama yang berasal dari Timur Tengah ini indah untuk ditarikan. Apatah lagi irama joget. Joget yang juga disebut sebagai ‘*tandak*’ oleh masyarakat Melayu Melaka merupakan irama yang begitu popular sehingga acara ‘joget-lambak’ merupakan perkataan yang senonim kepada negeri ini.

(7) Negeri Johor (1998): No Rekod Video: TRN10/1/98. kategori tarian asli permainan zapin Pekajang dan joget Gentam Tanjung Adang. Tema sejarah tari. Sinopsis; Tarian zapin di Negeri Johor pada peringkat awalnya sebelum diangkat ke pentas lazimnya diletakan sebagai sebuah permainan. Maka sebutan bermain zapin bukanlah asing bagi masyarakat Johor. Terutama kepada komuniti sukan dan madrasah di Johor. Zapin Pekajang adalah milik kaum Bugis yang menetap [di] Kampung Pekajang, Gelang Patah, Johor, dan seni zapin ini hampir pupus. Yayasan Warisan Johor menyelamatkan warisan dan bertindak merakamkannya sebagai salah satu kasarah seni di Malaysia. Zapin Pekajang selalunya dimajukan di majlis Maulud Nabi, berkhatan, malam berinai dan didahului dengan puji-pujian kepada Tuhan dan RasulNya. Tanjung Adang pula adalah kawasan berdekatan Kampung Pekajang. Di sini pula seni tari joget atau lebih dikenali sebagai ber-gentam [*Gentam*] sering mewarnai majlis keramaian.

(8) Negeri Terengganu (1998): No Rekod Video: TRN9/1/98. kategori tarian asli zapin Terengganu dan joget Mak Dara. Tema sejarah. Sinopsis; Tarian zapin Terengganu menjadi salah satu kesenian yang ditarikan orang-orang Melayu sejak dari dulu lagi. Dan tarian ini biasanya ditarikan pada malam berinai, atau di malam majlis kenduri kahwin yang diadakan keesokan harinya. Ketika seisi rumah sedang sibuk menyiapkan segala keperluan kenduri di bawah, di atas rumah pula anak-anak muda berhibur dengan bunyi-bunyian dan tarian seperti zapin dan joget diikuti pula dengan rebana besar atau dipanggil ber-nabang [*Nabang*] mereka berhibur lewat malam. Zapin Terengganu biasanya ditarikan kaum lelaki sahaja. Setiap gerak langkah tarinya bermula dengan kaki kiri. Apresiasi tarinya yang asli diolah semula dengan berbagai pecahan. Muzik irungan, lagu dan pantun dicipta khas bersesuai dengan keindahan Negeri Terengganu Darul Iman.

Zapin Terengganu joget Mak Dara,
Ditari tua dan muda;
Di malam berinai bersenda loka,
Marilah kita menyaksikannya.

(9) Negeri Pahang (1998): No Rekod Video: TRN11/1/98. kategori tarian asli zapin Seri Pekan dan joget Serampang Laut. Tema sejarah tari. Sinopsis; Zapin Seri Pekan; tarian ini berasaskan kepada zapin Pekan yang mempunyai kaitan kepada unsur pengaruh Riau selagi pemerintahan Pahang-Johor. Zapin Pekan sering kali ditarikan dalam majlis-majlis keramaian di daerah Pekan. Dan zapin Pekan juga dikatakan menjadi minat dan kesukaan kepada Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Pahang.ⁱ Dalam setiap majlis keramaian Negeri. Dan

joget Serampang Laut pula ditarikan berdasarkan gerak joget Pahang yang pernah popular pada tahun 1960-an. Dan joget ini juga mempunyai pengaruh pergerakan kesopanan orang-orang Melayu dahulu.

(10) Negeri Sabah (1998): No Rekod Video: TRN8/1/98. kategori tarian asli zapin Jamilah. Tema pergaulan dan asmara. Sinopsis; Tarian Zapin Jamilah adalah tarian asli zapin warisan suku kaum Melayu Brunei yang menetap di kampung Piau, Bengawan, Sabah. Sebuah tarian yang membawa moral kumpulan anak muda yang memuji-muji sebuah nama Jamilah seorang gadis pujaan yang punya keistimewaan dikalangan gadis yang saban waktu melintasi sekumpulan lelaki. Unsur-unsur gerak tari zapin Jamilah seperti juga asas-asas tari zapin yang ada di negara kita. Tarian ini menegaskan keterampilan, kegagahan dan semangat juang seperti diperkenalkan oleh pengasas tarian zapin yang datangnya dari negara Arab. Namun zapin Jamilah melalui proses penerapan nilai-nilai budaya Melayu. Tarian ini nanti akan ditarikan oleh kaum lelaki sahaja. Gelanggang tariannya diduduki kumpulan wanita dan kumpulan pemuzik dengan alat biola, arkodion, rebana kompong, gambus sebagai pengiring tarian dan nyanyian dan seloka yang dipadankan dengan teknik persesembahan masa kini. Dan diikuti dengan tarian joget Tagunggu sebuah negeri (...) Sabah dengan proses masyarakat pramodenya di zaman kolonial Britis tahun 1950-an.

(11) Negeri Sarawak (1998): No Rekod Video: TRN10/1/98. kategori tarian asli zapin Sarawak dan Gendang Melayu. Tema sejarah. Sinopsis; Tarian ini menggambarkan rentak dengan gerak *Puscar Belanak*, *Gigit Lemadak*(?), *Tumpah Madu* hasil ilham seniman lama di dalam tarian zapin. Gerak tari dilandasi dengan unsur-unsur dan tatasusila Islam. Bila gendang berbunyi, kaki pasti bergoyang kerana iramanya yang rancak. Namun kerancakkan tidak mempengaruhi jiwa dan nurani yang sentiasa berpandukan adat ketimuran. Dan tarian ini di Sarawak tidak pernah ditarikan secara berpasangan lelaki dan perempuan. Serta [persembahan tarian ini] popular dengan sebutan ‘Majlis-Bermukun’.

C. Sinopsis tahun 1997

(1) Negeri Perak (1997): kategori tarian kreatif Tangga. Tema falsafah hidupan. Sinopsis; Tangga merupakan alat penting dalam masyarakat kampung. ‘Kalau ada rumah mesti ada tangga’. Tangga pula merupakan [simbol] jatuh naiknya seseorang mencari kejayaan. Cerita bermula dari episod cerita *Lotah*. Oleh kerana kehilangan anak kecil semasa mereka berkerja. Masing-masing membawa anak kecil dengan digendong di belakang. Si ibu gigih bekerja dan si kecil lena dalam gendongan. Tiba-tiba si ibu menyediakan makanan, maka si ayah pula menjaga anak kecil. ‘Memang adat kaum lelaki tak tahu penat lelah dari erti penat’. Masa lapang mereka bermain kuda kepang dan mereka pergi pula menangkap ikan menggunakan *bubu*. Sementara menantikan bubu mereka dimasuki ikan, dan mereka berehat dan tiba-tiba mereka terlena. Dalam lena, mereka bermimpi melihat *lukah* [bubu] diganggu oleh ‘penunggu sungai’. [Seketika] tiba guruh dilangit berdentum, mereka semua terjaga dan [mereka] semua dibawa pulang oleh isteri masing-masing.

(2) Negeri Selangor (1997): kategori tarian kreatif ‘Sejarah Gemilang Budaya Cemerlang’. Tema sejarah negeri Selangor. Sinopsis; Negeri Selangor Darul Ehsan memang kaya dengan adat resam dan tradisi yang diwarisi daripada pelbagai rumpun kaum menetap di negeri ini. Rentetan sejarah lampau yang penuh gemilang digambarkan dalam pelbagai bentuk seni tari yang indah yang penuh berseni. Era kegemilangan ini hadir bersama kedatangan masyarakat Bugis yang diketuai oleh lima orang Daeng, iaitu Daeng Celak,

Daeng Kemasik, Daeng Menambun, Daeng Kerani dan Daeng Menewah. Kedatangan orang Bugis ini telah memulakan pemerintahan raja Selangor, oleh raja Lunju anak kepada raja Daeng Celak iaitu yang bergelar Sultan Salehuddin. Kedatangan orang Bugis ini tetap disambut baik oleh para penduduk tempatan yang terdiri berbilang kaum seperti Rawa, Jawa, Mandahiling, Banjar dan lain-lain. Kesetabilan ekonomi dan keharmonian masyarakatnya turut menarik masyarakat pendatang Cina untuk mencari reski di negeri yang bertuah ini. Keharmonian masyarakat digambarkan dalam tari *Serampang Duabelas* yang gaya tersimpul malu si teruna mengikat jiwa, usik mengusik memeriahkan suasana. Kemeriahannya dikucak juga, tenaga diperang mempertahankan raja berdaulat. Teruna dan dara berganding bahu, musuh ditentang bersama, penat lelah turut mendatangkan hasil, kegemilangan kembali jua, keharmonian pun sama, lenggok pelbagai rentak tari antara tari *Sewāng Mohmeri*, ‘sejarah gemilang budaya cemerlang’.

(3) Negeri Pahang (1997): kategori tarian kreatif Pesta Lembah Gunung Tahan. Tema alam semulajadi. Sinopsis; Kebangkitan Naga Tasik Ceni, yang menjadi lambang kemegahan masyarakat di lembah gunung Tahan yang menjadi tunggak kepada pembina kelompok kesenian di Negeri Pahang. Masyarakat sekitarnya mempunyai pelbagai kesenian yang diamalkan seperti tarian Labi-labi. Tarian ini berasal dari daerah lipis. Satu kesenian yang terpenting yang diilhamkan dari sejenis hidupan dalam sungai Pahang. Tari Pelanduk pula mengisahkan pemburu yang menggunakan kemahiran untuk menangkap pelanduk. Ia ditarikan mengikut lenggok pelanduk yang cukup menarik dan unik. Sewang pula adalah tarian dari kalangan Orang Asli yang mengadakan keramaian sebagai tanda syukur kerana mendapatkan reski yang banyak serta keselamatan kampung mereka. Walinongsari pula mengisahkan seorang puteri yang mempunyai berbagai kemahiran silat, menganyam, menari dan juga pandai bermain senjata seperti lembing. Tarian ini diakhiri pula dan digubah berdasarkan tarian Malaysia yang diadun begitu rupa untuk menghasilkan gerak tari yang menarik.

D. Sinopsis tahun 1998

(1) Negeri Perlis (1998): kategori tarian kreatif Kisah Bunga Mas Tema aktiviti budaya. Sinopsis; Setiap tiga tahun sekali Negeri Perlis terpaksa mengantar Bunga Mas kepada raja Siam di Bangkok. Ini termasuk juga kain persalinan dan perlengkapan perang. Sebelum bunga mas di buat dahulu rakyat jelata dimintak untuk menyumbangkan wang bagi membayai kos persiapan. Wang ini disebut wang *Ripan*. Ia dipungut mengikut bilangan kepala iaitu dimestikan bagi setiap pasangan yang telah berkahwin dan pembesar-pembesar negeri. Selepas bunga mas, kain persalinan, dan perlengkapan perang dibuat, panglima dan penghulu bunga mas diarah untuk mengantarkan dan mempersembahkannya kepada raja [...] Siam di istana Bangkok. Pada malam hari sebelum rombongan dijangka bertolak, diadakan suatu majlis keramaian. Ahli-ahli rombongan dan disaksikan oleh rakyat jelata. Majlis diserikan dengan pelbagai tarian rakyat Negeri Perlis. Keesokan harinya rombongan bertolak ke Bangkok menggunakan seluruh kapal besar. Tiba di sana rombongan disambut oleh raja Siam. Mereka turut diraikan dengan acara kebudayaan Negeri Siam seperti Rambong Rakyat, *Ikan?* dan *Hanuman?*. Demikian perihalnya upacara pengantaran bunga mas dari Negeri Perlis ke Bangkok yang terus diamalkan sehingga tahun 1906. Amalan ini dihentikan sebaik saja almarhum raja Syed Alwi menaiki tahta Negeri Perlis.

(2) Negeri Kedah (1998): kategori tarian kreatif ‘Waris’. Tema Mistik. Sinopsis; ‘Waris adalah roh, adalah jiwa, adalah cinta dan adalah kehidupan. Maka ia mewarisi dan terus diwarisi’.

(3) Negeri Pulau Pinang (1998): kategori tarian kreatif Ala Tanjung. Tema kehidupan sosial masyarakat. Sinopsis; Adat Melayu penuh dengan sopan santun—halus budi tinggi—budaya kedatangan tetamu tetap dirai. Dan tari silat Semerap(?) menanti tamu. ‘Jika jauh laung dibunyi, jika malam lampu disuluh’. Segala bantuan sedia diberi, tamu diterima sebagai jiran. ‘Adat bertolak ansur, seni disulam indah’. Pulau Pinang tapak pertama kedatangan Inggeris, berbagai kaum hidup [ber...], saling bahu membahu berganding tangan. Tercipta suatu budaya yang unik di sana. ‘Sepoi parti meraikan tiga Muhamram, satu upacara Syiah’. Budaya ini diterima berbilang kaum dengan senang hati. Irama dan lagu sering berubah, gerak tari juga bertukar-tukar mengikut selera semasa. Unsur India, Timur Tengah ini kadangkala berbau Barat. Namun itu dikenali sebagai Boria.

(4) Negeri Selangor (1998): kategori tarian kreatif Selendang Anak Dara. Tema folklor kehidupan masyarakat dan perkahwinan. Sinopsis; Tarian yang dipersembahkan berdasarkan legenda atau dongeng sejarah cerita keramat iaitu cerita Anak Dara. Kesan dengan sejarah ini masih dapat dilihat terpelihara di bukit Tanjung Keramat, Kuala Selangor. Mengikut kisahnya dalam sebuah kampung yang bernama Ulu Tiram, tinggal seorang anak gadis bernama Rubiyah. Rubiyah telah dipaksa berkahwin dengan jejaka pilihan orang tuanya. Walaupun hatinya tidak merelakan perkahwinan itu. Ia terpaksa juga menuruti. Pada malam perkahwinan berlangsung, tiba-tiba lampu dalam rumah terpadam menyebabkan orang ramai hingar bingar. Dan setelah lampu dinyalakan semula didapati si Dara telah hilang. Maka majlis perkahwinan terpaksa dibatalkan. Orang kampung bekerja sama ke luar untuk mencari si Dara. Malangnya usaha itu gagal dan ibu si Dara telah bermimpi bahawa si Dara telah memintak agar dia jangan dicara lagi, kala ia telah mendapat tempat yang dicita-citakan selama ini, iaitu di atas bukit Keramat. Keesokan harinya si ibu telah pergi ke bukit Keramat dan menjumpai sehelai selendang putih yang ditinggalkan oleh anaknya. Sejak dari itulah tempat tersebut dikenali dengan nama Keramat Anak Dara. ‘Legenda atau dongeng sejarah ini telah dijadikan cerita untuk diadaptasi ke dalam bentuk persembahan dan diberi tajuk Selendang Anak Dara. Persembahan digambarkan dalam tiga tahap iaitu, tarian pembuka, keramaian dan *finale*’.

(5) Negeri, Negeri Sembilan (1998): kategori tarian kreatif Cahaya Seri Menanti. Tema falsafah seni dan budaya. Sinopsis; Tari Lilin merupakan salah satu tarian yang popular di Negeri Sembilan. Bersumberkan cahaya lilin seolah menerangi seni budaya yang kian berkembang. Gabungan gerak geri tari yang disajikan menggambarkan betapa uniknya kehidupan serumpun. Bak kata pepatah; ‘Bulat air kerana pembetung, bulat kata kerana muafakat’.

Tari Lilin pembuka tirai,
Gerak diayun mengikut rasa;
Budaya lama jangan dilalai,
Itulah warisan untuk kita.
Indah sungguh budaya seni,
Kembang tidakkan kuncup lagi;
Marilah kita serupun janji,
Tak luput dimamah hari.

Tari yang dipersembahkan [...] merangkumi; *operture*, payung berkembang, tari minang, petikan gerak, tari saji, dan tari piring.

(6) Negeri Melaka (1998): kategori tarian kreatif pertemuan selat Melaka. Tema sejarah Melayu. Sinopsis;

Selat Melaka di alam Melayu,
Pertemuan dunia Timur dan Barat;
Tumpuan manusia sejak dahulu,
Berbagai tujuan dan juga hasrat.
Laluan ini nadi cerita,
berduyun ke Negeri Melaka;
Pelbagai kaum dan juga bangsa,
Mengadun sejarah catatan pena.
Syarat berlabuh dagang *Seteri*(?)
Luas bertambah takluk Negeri;
Bentan, Siak dan Inderagiri,
Silih berganti untuk sumbang upeti.
Bunga emas kilau jauhari,
Tanda bernaung kebawah Duli.
Bertambah makmur Negeri Melaka,
Cina, Arab, Gujerat, india;
Rempah dan ratus permata sutera,
Bertukar barang di mana-mana.
Pahlawan gagah tunggak Negeri,
Setia tidak berbelah bagi;
Kepada Melaka menabur bakti,
Menjunjung taat titahnya Duli.
Tari selendang indah menawan,
Negeri makmur emas terpawan;
Cerita Dara berlenggang sopan,
Berhibur lagu diiring senyuman.
Nur Muhammad tiba bergema,
Di pantai selat berlabuh bahtera;
Dari Jedah datang Maulana,
Di situ berupa titik bermula.
Roh Islam junjungan mulia,
Berkembang tentu diserata-rata;
Di bibir selat labuhnya dalam,
Tumpuan dagang di zaman silam.
Banyak yang iri bercampur dendam,
Permata Timur hendak dihidam;
Bengali Putih? teguh bernazam,
Akhirnya Melaka dapat digenggam.
Setelah meniti arusnya kesah,
Lahirnya Melaka Badaraya Bersejarah;
Negeri berbudaya bersih dan indah,
Rakyat hormoni ramah dan tamah.
Muafakat dalam senang dan susah,
Makmur Negeri semakin bertambah;
Nona-nona dan Tanjung Perak,
Dondang Sayang irama bergema;
Selayang Pandang rancak bertandak,

Menyudah tari Negeri Berbudaya.

(7) Negeri Johor (1998): kategori tarian kreatif perjanjian. Tema sejarah budaya. Sinopsis; Maka titah Sri Tribuana(?) ‘Hendaklah segala anak cucu beta. Jikalau ada salahnya sekalipun atau zalim jahat pekertinya’. ‘Jangan segala hamba Melayu ikut derhaka dan menitikan darahnya ke bumi’. ‘Maka sembah Damang Lebar Daun, Jikalau raja Melayu itu mengubahkan perjanjian dengan hamba Melayu, dibinasakan negerinya dan tahta kerajaannya’. Demikianlah perjanjian di antara dua hamba ciptaan Yang Maha Esa, yang disebut *Muadai*(?). Namun bagaimana pula janji manusia kepada TuhanNya. Atau janji Tuhan kepada hambanya, yang berkurniakan ganjaran kepada mereka beramal dan berusaha. Yayasan Warisan Johor pada kali ini dalam karyanya berjudul ‘Perjanjian’ menyusuri rentetan sejarah dan budaya masyarakat. Perjanjian juga memaparkan seni tradisi rakyat Johor, kesusasteraan, kepercayaan, animisma dan perubahan. Satu persembahan Yayasan Warisan Johor.

(8) Negeri Terengganu (1998): kategori tarian kreatif ‘rumah kedai atap rumbia’. Tema hidupan dan cinta. Sinopsis; ... itu dia. Ini untuk seketika penat sehariyan bagaikan hilang bila dapat bersama suamiku tercinta. Di dalam kepekatan dingin tubuh [...] berbekalan pelita menyusuri pantai menemani suami tercinta yang akan turun ke laut. Kasih sayang isteri sampai keahkir hayat. Tak lupa ku bekal sedikit bekalan dan seikat rokok daun dalam kotak ke laut untuk hidangan tatkala lapar nanti. Sepandang lautan si suami mencari reski, ‘berat sama dipikul, ringan sama dijinjing’. Sama-sama bergolek menjala ikan. Petang baru menjelang pulang—penat dan lelah hilang serta merta bila si isteri memandang menyambut pulang dengan sambut salam dan cium sayang. Hatiku puas untuk suamiku tercinta. Seawalnya ku sediakan hidang-hidangan sebagai tanda kasih taat setia untuk suamiku. Terimalah sekuntum bunga, aku sudi menerima sehelai saputangan kuning pemberian mu sebagai tanda kasih sehingga ahkir hayat.

(9) Negeri Pahang (1998): kategori tarian kreatif kembara naga chini. Tema mesej kepada alam semulajadi. Sinopsis;

Berkayuh bersampan di tasik Bra,
Tasik terbesar di Negeri Pahang;
Hasrat besar semangat membara,
Api di gunung terasa bahang.
Endau rumpin rimba berharga,
Tempat berteduh hiduapan liar;
Ada usaha dirancang diduga,
Jika gagal sudah beristihar.

(10) Negeri Sabah (1998): kategori tarian kreatif Moyang. Tema kepemimpinan suku kaun di Sabah. Sinopsis; Konsep, idea, dan koreografi Jalil Sulai. Moyang, mengambil konsep *Lulukranggang*(?) sebagai akar merah tempat asal usul seorang ketua suku kaum pribumi Sabah. Akar merah sebagai sumber pengambilan awal seorang pemimpin yang bertanggungjawab kepada kewujudan suku-suku dibawahnya. Sekaligus membentuk identiti seni budaya tersendiri. Membawa misi seorang ketua juga perlu memiliki kebolehan sehingga yang bersifat magis dan mistik bagi menyempurnakan kehidupan perjuangan rakyat. Menyatakan rakyat dengan tujuan beramal dan kebajikan. Ini dapat dilihat melalui meletakan dan penterokaan tarian dan elemen-elemen upacara ritual yang banyak menyumbang kepada kewujudan beberapa tarian etnik di Sabah. Tarian Moyang tidak terkecuali dari proses garapan kepada adunan masa, tenaga, akal dan ruang dalam penciptaan tafsirannya

menjuruskan Moyang sebagai tajuk wakil pelbagai tarian etnik sebagai jasad Moyang. Manifestasi seni Moyang melalui proses garapan tari sebagai struktur penciptaan plotnya. Unsur budaya tarian zon perdalamkan menstatuskan tarian Sumazau, Sumayau, Mengigel dan Syair Kubur Kalang Samak. Sebagai ajakan penyalukan kesenian zon pesisiran—moral realiti di antara melalui tarian Lunsai, Kudapasu, [dan] Bola-bola. ‘Gara-gara gerak kita sampai dipangkalan Rumcai, Jawi-jawi perpisahan, gara-gara gerak tiada keraguan—dipersimpangan warisan’. Interpretasi gerak tradisi adalah Moyang berangkat ke arah penerimaan dan prestasi seni tradisi Negeri Sabah. Warisan Moyang penyuluh bangsa berzaman.

(11) Negeri Sarawak (1998): kategori tarian kreatif Selampit. Tema sosial masyarakat dan riang gembira. Sinopsis; ‘Walau rentak seribu namun pentas tetap satu’. ‘Jalinan kemesraan menyatu dalam ikatan, mengurai dalam keharmonian’. Demi budaya bangsa kami jalin dalam Selampit. Semangat muhibah saling bantu membantu menjalin persatuan dan juga kesatuan.

Lampiran D

PENYERTAAN NEGERI TAHUN 1992-1999

Kumpulan Kesenian Majlis Kebudayaan Negeri Perlis, Kumpulan Kristal Kirana Perlis (Zahir Mozni B. Osman),
Kumpulan Badan Kesenian Negeri Kedah (Wan Mohd Nor B Wan Alam),
Kumpulan Selendang Perak, Negeri Perak (A. Karim Othman),
Kumpulan Badan Kesenian Majlis Kebudayaan Negeri Pulau Pinang,
Kumpulan Penang Cultural Centre, Kumpulan Astakasari Kampong Seronok,
Kumpulan Kesenian Dewan Budaya Universiti Sains Malaysia (Halmi B. Mahamad),
Kumpulan Briged Seni Mutiara, Pulau Pinang (Yusof Halmi B. Mahamad),
Majlis Perbandaran Petaling Jaya, Kumpulan Kesenian Muzium Sultan Alam Shah (Siti Aishah Idris),
Kumpulan Majlis Perbandaran Petaling Jaya (Kalsom Samad),
Kumpulan PUTRA,
Kumpulan Dewi Kasturi Dance Troupe,
Kumpulan Angkatan Seni Baru Negeri Sembilan,
Kumpulan Angkatan Seni Baru Negeri Sembilan Sdn. Bhd (Md. Desa Rahman)
Angkatan Seni Baru Yayasan Negeri Sembilan (Eliza Mustafa),
Kumpulan Briged Seni Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka (Yahya B. Abdul Ahmad),
Kumpulan Taman Seni Budaya Negeri Johor,
Kumpulan Angkatan Sri Johor/Taman Seni Budaya Johor,
Kumpulan Kesenian Yayasan Warisan Johor, Badan Kesenian Warisan Johor (Onn B. Jaafar),
Kumpulan Taman Seni Budaya Yayasan Warisan Johor (Ali Mat Pandi),
Kelab Kesenian Darul Naim, Kelantan,
Kumpulan ASBAK (Kumpulan Angkatan Seni Budaya AKSIRAMA Kelantan),
Kumpulan GEMA Negeri Kelantan, Kumpulan SUKTRA Terengganu (Bahrin B. Ismail),
Kumpulan Budaya Pahang (MPK) (Abdul Razin B. Ahmad),
Kumpulan Budaya Yayasan Pahang,
Kumpulan Budaya Yayasan Pahang,
Kumpulan Briged Budaya Majlis Perbandaran Kuantan Pahang (Badarzaman Jusoh @ Harun),
Kumpulan Sri Tari Sandakan,
Kumpulan Pro Patio Ranau Sabah, Kumpulan ATANAS Sabah,
Kumpulan Lembaga Sukan dan Kebudayaan Sabah (Jamil Magayad),
Kumpulan Budaya KINABALU Sabah (BUDAYAWAN) (Jalil Sulai),
Kumpulan Lembaga Kebudayaan Negeri Sabah,
Kumpulan Kesenian Kampung Budaya Sarawak,
Kumpulan Kementerian Pembangunan Sosial Negeri Sarawak (Affendi B. Sebli), Kumpulan Badan Kesenian D'Cipta Kementerian Pembangunan Sosial Negeri Sarawak (Rahamah Mohd Ekbar)
Angkatan Seni Baru Negeri Sembilan
Angkatan Seni Baru Yayasan Negeri Sembilan

Badan Kesenian Negeri Kedah
Badan Kesenian Pulau Pinang
Badan Kesenian Warisan Johor
Briged Seni Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka
Kumpulan Badan Kesenian Negeri Kedah
Kampong Budaya Sarawak
Kebudayaan Negeri Perlis
Kelab Kesenian Darul Naim, Kelantan
Kumpulan Angkatan Seni Baru Negeri Sembilan
Kumpulan Angkatan Seni Baru Negeri Sembilan Sdn. Bhd
Kumpulan Angkatan Sri Johor, Negeri Johor
Kumpulan Angkatan Sri Johor/Taman Seni Budaya Johor
Kumpulan ASBAK (Kumpulan Angkatan Seni Budaya AKSIRAMA Kelantan
Kumpulan Astakasari Kampong Seronok
Kumpulan ATANAS Sabah
Kumpulan Badan Kesenian D'Cipta Kementerian Pembangunan Sosial Negeri Sarawak
Kumpulan Badan Kesenian Majlis Kebudayaan Negeri Pulau Pinang
Kumpulan Badan Kesenian Negeri Kedah
Kumpulan Badan Kesenian Pulau Pinang
Kumpulan Briged Budaya Majlis Perbandaran Kuantan Pahang
Kumpulan Briged Seni Melaka
Kumpulan Briged Seni Mutiara, Pulau Pinang
Kumpulan Briged Seni Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka
Kumpulan Budaya Kinabalu Sabah (BUDAYAWAN)
Kumpulan Budaya Pahang (MPK)
Kumpulan Budaya Yayasan Pahang
Kumpulan Dewi Kasturi
Kumpulan Dewi Kasturi *Dance Troupe*
Kumpulan GEMA Negeri Kelantan
Kumpulan Kementerian Pembangunan Sosial Negeri Sarawak
Kumpulan Kesenian Dewan Budaya Universiti Sains Malaysia
Kumpulan Kesenian Kampung Budaya Sarawak
Kumpulan Kesenian Kementerian Pembangunan Sosial Sarawak
Kumpulan Kesenian Muzium Sultan Alam Shah
Kumpulan Kesenian Negeri Perlis
Kumpulan Kesenian Pahang
Kumpulan Kesenian Yayasan Warisan Johor
Kumpulan Kristal Kirana Perlis
Kumpulan Lembaga Kebudayaan Negeri Sabah
Kumpulan Lembaga Sukan dan Kebudayaan Sabah
Kumpulan Majlis Perbandaran Petaling Jaya, Selangor
Kumpulan *Penang Cultural Centre*
Kumpulan Pro Patio Ranau Sabah
Kumpulan Selendang Perak, Negeri Perak
Kumpulan Sri Tari Sandakan
Kumpulan SUKTRA Terengganu
Kumpulan Taman Seni Budaya Negeri Johor

Kumpulan Taman Seni Budaya Yayasan Warisan Johor
Kumpulan Yayasan Warisan Johor
Lembaga Sukan dan Kebudayaan Sabah
Majlis Perbandaran Petaling Jaya

Lampiran E

SENARAI TAJUK TARIAN ASLI TRADISIONAL DAN TARIAN KREATIF KONTEMPORARI SERTA GAYA BENTUK TARIAN SABAH DAN SARAWAK TAHUN 1992-1999A. Tajuk Tarian Asli

Inang Tua dan Joget Kain Batik, Zapin Budaya dan Asli Sri Serawak, Canggung, Semerah Padi dan Cintaku, Zapin Budi, Inang Kesot dan Zapin Senandung Sayang, Inang Selendang dan Zapin Perak, Inang dan Joget (konsep Orang Asli Ulu Kinta), Dondang Sayang dan Joget Serampang Laut, Hadrah Pembuka Panggung, Joget Burung Tiung dan Zapin Bunga Hutan, Si Bunga Tanjung dan Mak Inang Gembira, Inang (Ndoi-ndoi Dam) Orang Asli dan Joget Pucuk Pisang, Zapin Sambrah (Sara), Paluan Cemara Bugis dan Tarian Petenun, Inang Selendang Mayang dan Joget Si Jambu Merah, Chek Minah Sayang dan Joget Pucuk Pisang, Inang Kasih dan Joget Saputangan, Inang Saputangan dan Joget Ujang dan Milah, Inang Pulau Kampai dan Joget Mencari Teman, Zapin Palembang dan Joget Serampang Laut, Zapin Johor, Joget Sri Muar, Zapin Ya Salam dan Joget Johor Sport Club, Permainan Zapin Tenglu dan Joget Pulau Mersing, Permainan Zapin Pekajang dan Joget Gentam Tanjung Adang, Zapin Melayu Johor, Zapin Hanuman, Tarian Joget Lambak, Ayam Didik (Inang), Joget Kelantan, Zapin Terengganu dan Joget Mak Dara, Zapin Pekan dan Joget Pahang, Zapin Indrapura (Zapin Pekan) dan Joget Asam Kana, Zapin Seri Pekan dan Joget Serampang Laut, Terenang? dan Zapin Raub, Zapin Tidong, Jipen Barunai & Joget Dendang Sabong, Joget (Dendang), Zapin Jamilah dan Joget Tagunggu, Dendang Dusun, Zapin Sebat, Lampun Beradat?, Joget Paluan Hadrah, Bergendang dan Berjepen?, Zapin Sarawak dan Gendang Melayu, Tandak Melayu Sarawak dan Joget Tanjung Katung.

B. Tajuk Tarian Tradisional dan Tarian Kontemporari

7th Moon 8th Moon, tajuk = tarian kontemporari koreografer Lena Ang

A Journey With Li Yu dan Seeds, tajuk = tarian kontemporari koreografer Mew Chang T'sing, Adakah Ini Kasih Sayang = tarian kreatif kontemporari

Ajat = rujuk ngajat, di negeri Sarawak

Ala Tanjung = tarian kreatif kontemporari

Alam dan Seni = tajuk tarian oleh Sri Ganesan.

Ampun yok kami = tarian tradisional

Anak Indong, tarian = merupakan nyanyian dan tarian

Asli Sayang Sarawak = tarian tradisional

Asli Si Bunga Tanjung = tarian tradisional

Asli Siti Payung = tarian tradisional

Asli Sri Serawak, = tajuk tarian asli atau tradisional

Asli, tarian = sebuah klasifikasi nama bagi tarian asli Melayu Malaysia.

Asyik, Kelantan, tarian = genre tarian

Ayak-Ayak Mula, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.

Ayak-Ayak, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.

Ayam didik (Inang) = tarian tradisional

Balai, tarian = tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.

Barongan = tarian tradisional

Bayan Budiman, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.

Bayangan, tajuk = tarian kontemporari koreografer Eliza Mustafa,
Bedhaya-Jawa, tarian = genre tarian
Belanda Mabuk, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Berdayong? = tarian kreatif kontemporari
bergendang = tarian tradisional, persembahan rakyat
Berjepen = tarian tradisional
Boria = tarian tradisional, persembahan rakyat
Budi, zapin = tarian asli
Bugis, tarian = bangsa Bugis
Bunga hutan, zapin = tarian asli
Bunga telur = tarian tradisional
Buyong Seloka = tajuk tarian
Cahaya Sri Menanti = tarian kreatif kontemporari
Canggung, tarian = tajuk tarian tradisional
Chinggay = seni persembahan rakyat di negeri Pulau Pinang.
Chek Minah Sayang = tarian tradisional
Cinta Sayang, tarian, lagu =
Dabus, tarian, permainan =
Damak, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Dendang dusun = tarian tradisional
Dendang, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Dikir barat = seni persembahan rakyat di negeri Kelantan
Dipersimpangan Dilema, tajuk = tarian kontemporari koreografer Mohd Effendi Samsuddin,
Dondang Sayang = tarian tradisional, kumpulan muzik, dan nyanyian
Dreams, tajuk = tarian kontemporari koreografer Asman Abu Bakar,
Endang Balik, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Endang, Minangkabau, tarian = genre tarian
Engkok, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Excerpts My Past Follows Like A Dragons Tail, tajuk = tarian kontemporari koreografer Flying Petal dan Budding Lutus, tajuk = tarian kontemporari koreografer Wong Kit Yaw
Gambus joduh = tarian asli-tradisional
Gambus, tarian, muzik = sejenis tari diiringi oleh gambus dan rebana.
Garis Indah Merah Gemilang = tajuk tarian kreatif kontemporari
Garis Indah Merah Gemilang = tarian kreatif kontemporari
Gazal parti, = kumpulan muzik
Gema Malaysia = tajuk tarian kreatif kontemporari
Gema Malaysia = tarian kreatif kontemporari
Gemalai = istilah mengikut rentak gerak geri tarian bersama dengan muzik tertentu.
Gemilang Cahaya = tarian kreatif kontemporari
Gergasi atau Raksasa, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Green Willow, tajuk = tarian kontemporari koreografer Foo San Kwang,
Hadrah pembuka panggung = tarian tradisional
Hadrah, = jenis tarian, muzik
Hanuman, zapin = tarian asli-kreatif
Harvest Song dan *Oh! Sarong*, tajuk = tarian kontemporari koreografer Wong Kit Yaw,
Hewan Kesut = tarian kreatif kontemporari

Hiasan kepala = asesori
Hijerah = tarian kreatif kontemporari
I Am A Chamber Pot, tajuk = tarian kontemporari koreografer Lee Swee Keong.
Igal = adalah merujuk kepada makna yang sama dengan erti sebagai tarian.
igal-igal = adalah merujuk kepada makna yang sama dengan erti sebagai tarian.
Imbas Nazam Mendayu-dayu = tarian kreatif kontemporari
Improvisasi = suatu teknik didalam melakukan proses pencarian gerak geri untuk tarian.
Inai, = jenis tarian lama.
Inang (ndoi-ndoi dam) = tarian tradisional
Inang kasih = tarian asli
Inang Kelebang = tarian asli
Inang Kesot = tajuk tarian asli atau tradisional
Inang kesot = tarian asli
Inang pulau kampai = tarian asli
Inang saputangan = tarian asli
Inang selendang = tarian asli
Inang selendang mayang = tarian asli
Inang tua = tarian asli
Inang Tua, = tajuk tarian asli atau tradisional
Inang, tarian = tarian asli Melayu Malaysia.
India, bangsa = tarian bangsa India
Indong, persembahan = bentuk persembahan sebagai bentuk tarian yang berunsur ritual kepercayaan lama.
Inovatif-produktif seni tari = sesuatu idea atau gagasan dalam seni yang perlu diwujudkan agar ia dapat dipertontonkan kepada orang ramai.
Institusi Budaya = lembaga pendidikan atau lembaga kebusayaan
Interkultural = bersifat di dalam sebarang aktiviti budaya dan kesenian.
Interpersonal = melihat secara khas dibahagian yang penting mengikut klasifikasi kajain.
Entertainment arts = persembahan seni pentas yang sifatnya komersial
Istana Budaya = sebuah gedung pertunjukan.
Jakun, Orang Asli = suku bangsa di Semenanjung
Jamilah Ketemu Jodoh, tajuk = tarian kontemporari koreografer Djamal Bakir,
Jamilah, zapin = tarian asli
Jawanisme, aspek = aspek gaya tarian yang berpengaruh memang dirasakan wujud dan dominan ke dalam tarian Melayu masa lampau.
Jembalang tanah = unsur kepercayaan lama ini dapat juga dimasukkan sebagai asal dan bakal daripada bentuk perilaku tarian asli yang lama bangsa Melayu primitif.
Jepen Brunei, Barunai = tarian asli
Joget (dendang), = tarian asli
Joget asam kana, = tarian asli
Joget asli (tidung), = tarian asli
Joget berdendang, tarian = istiah klasifikasi perilaku menari yang tidak termasuk ke dalam koreografi tarian asli.
Joget bermukun = tarian asli
Joget burung tiung = tarian asli
Joget dendang sabong = tarian asli
Joget gamelan = seni persembahan tarian di negeri Terengganu

Joget gentam tanjung adang = tarian asli
Joget Johor sport club = tarian asli-kreatif
Joget kain batik = tarian asli
Joget kain batik, = tajuk tarian asli atau tradisional
Joget Kasih Bersenda = tarian asli-tradisional
Joget Kelantan = tarian asli
Joget lambak = seni persembahan rakyat di negeri Melaka.
Joget lambak = tarian asli
Joget lambak Kuala Sedeli = Tajuk tarian asli
Joget mak dara = tarian asli
Joget mencari teman = tarian asli
Joget Pahang = seni persembahan tarian di negeri Pahang
Joget Pahang = tajuk tarian
Joget Pahang = tarian asli
Joget paluan hadrah = tarian asli-kreatif
Joget pucuk pisang = tarian asli
Joget pulau Mersing = tarian asli
Joget Renung-renung Memikat = tajuk tarian
Joget saputangan = tarian asli
Joget Selayang Pandang = tarian tradisional
Joget Serampang Baru = tajuk tarian
Joget serampang laut = tarian asli
Joget si jambu merah = tarian asli
Joget sri Muar = tarian asli
Joget tagunggu = tarian asli
Joget tanjung katung = tarian asli
Joget Ujang dan Milah = tarian asli
Joget, tarian = tarian asli Melayu Malaysia.
Kembara Naga Chini = tarian kreatif kontemporari
Kenyalang Emas tarian kreatif kontemporari
keris, tarian = jenis tarian lama.
Khasanah Seni Johor = tarian kreatif kontemporari
kipas, tarian = tari yang memaikan kipas;
Kisah Bunga Mas = tarian kreatif kontemporari
Kota Bahru 1941 = tajuk tarian oleh Lee Lee Lan.
kuda kepang = seni persembahan rakyat di negeri Johor.
Kuda Kepang = tarian tradisional rakyat
Kulikalim Pencarian & Boria Pulau Pinang = tarian kreatif kontemporari
Kumang Gawai, persembahan di Sarawak
labi-labi = seni persembahan tarian di negeri Pahang
Lambang Sari, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
lampun beradat = tarian asli-tradisional
Lancang Kuning, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Langkah, tajuk = tarian kontemporari koreografer Abu Bakar Sulaiman,
Layang mas? = tarian asli-tradisional
Legenda Puteri Setia = tarian kreatif kontemporari
Legenda Puteri Sungai = tarian kreatif kontemporari

Legenda Sangdewata Kodo = tarian kreatif kontemporari
Lembaga Kesenian = sebuah perkumpulan kesenian yang diiktiraf.
lenggok, tarian = jenis tarian lama.
life show = persembahan hidup, langsung.
lilin; = jenis tarian lama.
Literatur = bahan rujukan, misalnya buku, video, pita muzik.
main bubu = seni persembahan termasuk bentuk tarian berkenaan dengan spiritual pengubatan dan sebagainya.
main peteri = seni persembahan termasuk bentuk tarian berkenaan dengan spiritual pengubatan dan sebagainya.
Main Peteri = tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.
mak inang gembira = tarian asli
Maklumat Gambar =
makyong = seni persembahan rakyat di negeri Kelantan
Makyong = tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.
Malaysia Indah = tajuk tarian kreatif kontemporari
Malaysia Indah = tajuk tarian kreatif-kontemporari
Malaysia Indah = tarian kreatif kontemporari
Malaysia Teguh = tarian kreatif kontemporari
mangiloknya, dan
maskot tarian = tarian yang menjadi pilihan utama yang ditonjolkan pada sesuatu negeri-negeri dalam FTK.
masri = tarian asli
Menghadap Rabab = tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.
Mengkuwung atau Kuwung-Kuwung, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
menora = seni persembahan rakyat di negeri Kelantan
meronggeng, tarian = istiahan klasifikasi perilaku menari yang tidak termasuk ke dalam koreografi tarian asli.
payang-puja pantai = seni persembahan termasuk bentuk tarian berkenaan dengan payung, tarian = jenis tarian lama.
penambahan variasi untuk
Pencarian, tajuk = tarian kontemporari koreografer Sumaisi Ari dan rakan-rakan,
pendekatan semiotik = kaedah pendekatan yang digunakan dalam kajian sebagai partisipasi kepada kumpulan tarian.
Pengembaraan Puteri Kayangan = tarian kreatif kontemporari
Pulut, silat = tarian silat tradisional
Raden Menteri, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
rambong, tarian = tarian tradisional rakyat
Randai Bertari = tarian kreatif kontemporari
Rejuvenating Lotus, tajuk = tarian kontemporari koreografer Foo San Kwang,
rentak bertandak = tarian tradisional
rentak kudo, tarian = seni persembahan rakyat di negeri Negeri Sembilan.
Rodat = seni persembahan rakyat di negeri Terengganu
Rodat, Tarian = iaalah sejenis tarian.
Rodat, tarian = tarian tradisional rakyat
Ronggeng = seni persembahan rakyat di negeri Melaka.

Rumah Kedai Atap Rumbia = tarian kreatif kontemporeri
Saba = tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.
Saman Aceh, tarian = genre tarian
Sapu tangan, tarian = jenis tarian lama.
Sebat?, zapin = tarian asli
Sebutir Keringat = tarian kreatif kontemporeri
Segunim Sungai Jamuring = tarian kreatif kontemporeri
Sejarah Gemilang Budaya Cemerlang = tarian kreatif kontemporeri
Selampit = tarian kreatif kontemporeri
Selangkah Kita Melangkah = tarian kreatif kontemporeri
Selendang Anak Dara = tarian kreatif kontemporeri
Selendang, tarian = jenis tarian lama.
Semai, Orang Asli = suku bangsa di Semenanjung
semerah padi = tarian asli
Semerah Padi dan Cintaku = tarian kreatif kontemporeri
Senandung sayang, zapin = tarian asli
serampang duabelas = tarian asli
Serani, bangsa = tarian bangsa Serani
serimpi = tarian klasik Jawa
Seru = tarian kreatif kontemporeri
Set Pentas = hiasan yang melengkapi pentas.
Setitik Peluh Sebutir Intan = tajuk tarian
Sewang = adalah dikenali sebagai bahagian dari makna tarian juga bagi Orang Asli seperti
dalam suku perdalaman.
Sewang = tarian, konsep Tarian Orang Asli
Sewar, tarian = jenis tarian lama.
si bunga tanjung = tarian asli
sificantik manis = tarian asli
Sikin, tarian = jenis tarian lama.
Silat, jenis-jenis silat
Sirih beradat = tarian asli
Sketsa Nostalgia = tajuk tarian kreatif-kontemporeri
Sri Mersing, = tajuk lagu, tarian asli
Sumazau, tarian = tarian etnik Sabah.
Tak Lapuk Dihujan Tak Lengkang Dipanas = tarian kreatif kontemporeri
Takojai, tarian = dalam bentuk ritual sawah padi untuk mengusir hama dan tikus.
Taksyim = tarian kreatif kontemporeri
Tana Mana, tajuk = tarian kontemporeri koreografer Shahril Akla,
Tandak Melayu Sarawak = tarian tradisional rakyat
Tangga = tarian kreatif kontemporeri
Tarian gendang = tarian tradisional
Tarian Hala, tarian = tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.
Tarian Joget Gamelan = tarian dalam himpunan joget gamelan Terengganu
Tarian joget lambak = tarian tradisional rakyat
Tarian Temiar, Orang Asli = suku bangsa di Semenanjung
Tarian wayang kulit = tarian tradisional
Tenun, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.

Tidung = tarian tradisional
Timang Burung, tajuk = contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Tingkah Lesung = tarian tradisional
Tumbuk Kalang = seni persembahan rakyat di negeri Negeri Sembilan.
Ulik Bandar = tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.
Ulik Gaboh = tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.
Ulik Mayang = seni persembahan termasuk bentuk tarian berkenaan dengan spiritual
Umbuk Si Mayang = tajuk tarian oleh Roszilawati Abdul Rahim.
Wahai Adek Ku = tajuk tarian oleh Ahmad Omar Hj. Ibrahim.
Warisan Darul Naim = tarian kreatif kontemporari
Wau Bulan, tarian = tarian rakyat Melayu Malaysia.
Zapin Budaya, = tajuk tarian asli atau tradisional
Zapin Indrapura (zapin Pekan) = tarian asli
Zapin Johor = tarian asli
Zapin Lengar Muar = tarian asli
Zapin Melayu Johor = tarian asli
Zapin Palembang = tarian asli
Zapin Pekan = tarian asli
Zapin Raub = tarian asli
Zapin Sarawak = tarian asli
Zapin seri Pekan = tarian asli
Zapin Terengganu = tarian asli
Zapin Tidung = tarian asli
Zapin ya salam = tarian asli
Zapin, tarian = tarian asli Melayu Malaysia

C. Tajuk Tarian Kreatif FTK 1992-1999

Gema Malaysia (Silat, Terinai, Hadrah), Kisah Bunga Mas, Pengembaraan Puteri Kayangan, Semerah Padi dan Cintaku, Waris, Garis Indah Merah Gemilang, Tangga, Menari, Malaysia Indah, Kulikalim Pencarian & Boria Pulau Pinang, Sketsa Nostalgia, Ala Tanjung, *Timeless Impression*, Selangkah Kita Melangkah?, Sejarah Gemilang Budaya Cemerlang, Selendang Anak Dara, Adakah Ini Kasih Sayang, Tak Lapuk Dihujan Tak Lengkang Dipanas, Cahaya Sri Menanti, Randai Bertari, Imbas Nazam Mendayu-dayu, Pertemuan Selat Melaka, Gemilang Cahaya (Ragam Tari), Khasanah Seni Johor, Pesta Kampung, Hijerah, Perjanjian, Perjalanan: Ilmu Penyuluhan Hidup, Legenda Puteri Setia, Warisan Darul Naim, Malaysia Teguh, Rumah Kedai Atap Rumbia, Pesta Gunung Tahan, Kembara Naga Chini, Teratai, Legenda Sangdewata Kodo, Legenda Puteri Sungai, Moyang, Seru, Hewan Kesut, Malaysia Indah, Berdayong?, Segunim Sungai Jamuring, Selampit, Taksyim
Diriku atau Tuangku, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)
Indraputra, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)
Jebat Derhaka, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)
Ken Tambongan, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)
Kubur Panjang, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)
Kuda Kepang, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)
Matinya Seorang Pahlawan, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)
Pelanduk Putih Bunting Sulung, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)
Sabai Nan Aluih, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)

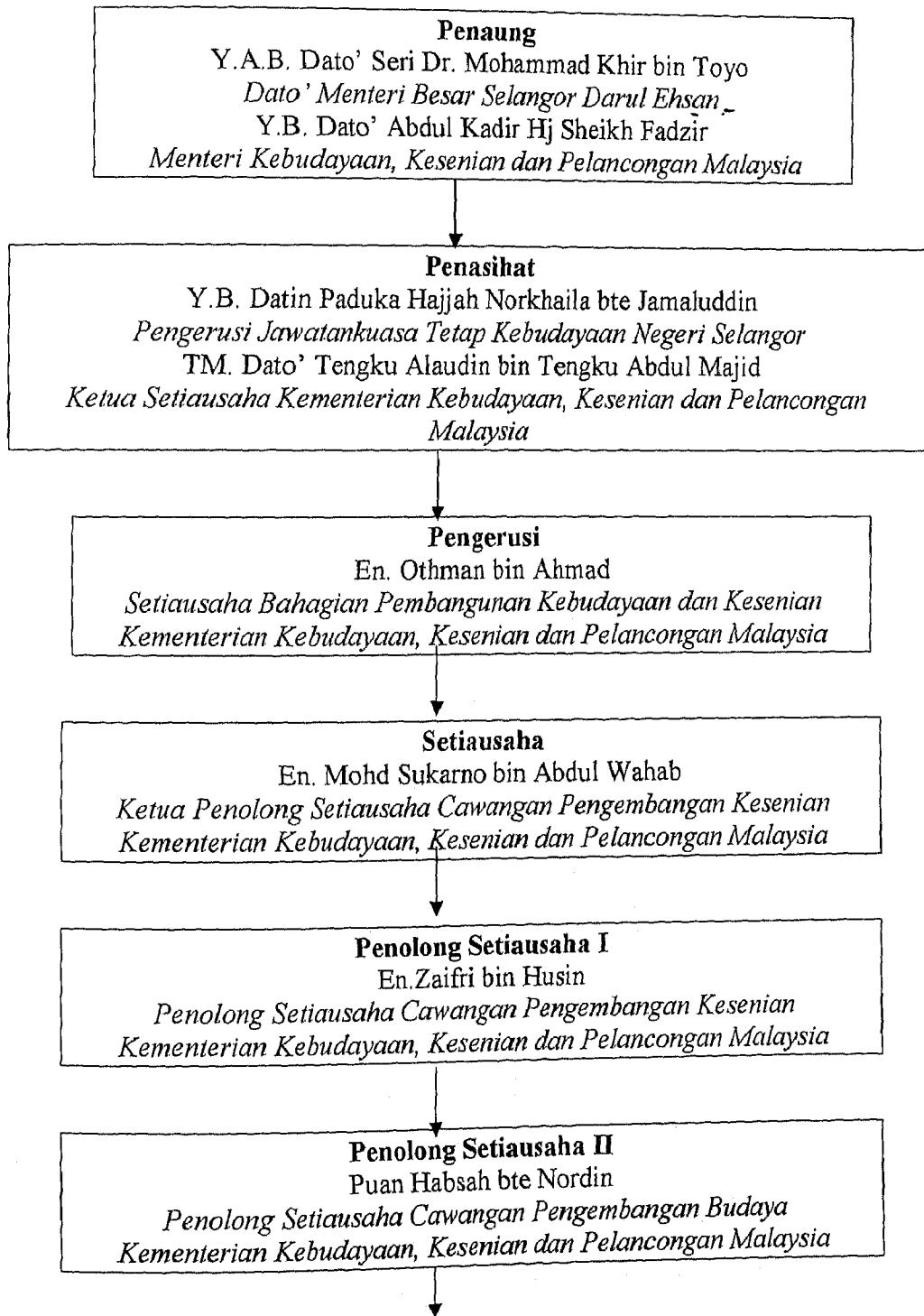
Sangkuriang, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)

Tenggang, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)

Tun Tejah, = (Tajuk dramatari 'Pesta Teater 1981)

Lampiran F

JAWATANKUASA PENGANJUR DAN PENGELOLA (Contoh Organisasi Kes FTK Tahun 2001)

Ketua Penyelaras di Negeri Selangor
Puan Sermaini bte Pien
Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Selangor

Ahli Jawatankuasa

En. Mohd Adnan Hj. Hamzah; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Perlis
En. Bisharuddin Mohd Noor Basha; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Kedah
En. Siri Neng Buah; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Pulau Pinang
En. Nawi Hj. Adek; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Perak
Tuan Hj. Sulaiaman Yusof; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Wilayah Persekutuan
En. Abdul Rauap Puteh; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Sembilan
En. Baharuddin Hj. Jamil; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Melaka
En. Mohd Razy Mohd Noor; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Johor
En. Abd. Hamid Muhamad; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Pahang
En. Chua Tek Luwi; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Sabah
En. Rosli Osman; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Sarawak
En. Ismail Yusof; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Kelantan
En. Ramli Salleh; Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Terengganu
En. Shuhaimi Magi; Akademi Seni Kebangsaan
En. Saini Lihi; Istana Budaya

AHLI JAWATANKUASA PENGELOLA

Penasihat
Y.B. Dato' Abdul Samad Maharuddin
Yang Dipertua Majlis Kebudayaan Negeri Selangor

Pengerusi
Puan Sermaini bte Pien
Pengarah Kebudayaan dan Kesenian Negeri Selangor

Setiausaha
Encik Zainal Jasian
Jabatan Kebudayaan dan Kesenian Negeri Selangor

Ahli Jawatankuasa
En. Saiful Anwar Shahar-Seksyen Pelancongan, UPEN Selangor
En. Awaluddin Mohd Jahid-Majlis Kebudayaan Negeri Selangor

Puan Fatimah Zanariah Mat Piah-Jabatan Pendidikan Negeri Selangor
Tuan Hj. Abd Khalil Hassan-Majlis Bandaraya Shah Alam
Puan Siti Aishah Idris-Muzium Sultan Alam Shah
En. Abd Rahman Roseley-Istana Budaya
En. Mohd Ridzuwan Hj. Mohd Mohd Zain-ERID Academy of Music & Performing Arts

Panel Penilai

En. Mohd Sukarno Abd Wahab-Pengerusi
En. Ramli Ali-Kampung Budaya Sarawak
En. Ahmad Omar-Cindai Seni Production
Puan Hajijah Yaacob-Istana Budaya
En. Norjayadi Jasan-Petronas
En. Ramlan Imam Akademi Seni Kebangsaan

Penyelaras Kumpulan

TM. Raja Nazura Raja Anis-Selangor
En. Amandus Paul Panan-Sabah
En. Norniswady Alias-Melaka
En. Muhd Zaid Iskandar-Wilayah Persekutuan
En. Muhd Nur AzmieSapee-Pulau Pinang
En. Mohd Fitri Hayon-Johor
En. Mohd Shuhairi Mohd Diah-Kedah
En. Kamarul Farid Kamaruddin-Negeri Sembilan
Cik Hezreen Nurzalin Jalil-Sarawak
Cik Norizamiwati Mohd ZamanPerak
Cik Reefa Shahidah Mohd Razali-Perlis
Cik Rozilawati Mohd Dian-Terengganu
Cik Shida Rayani Sakrani-Kelantan
Cik Arinah Mohd Yatim-Pahang

Penyelaras Teknikal

Abdul Hamid Abdul Aziz, Abd Rahman Roseley, Azmi Zainon, Tuan Hj. Said Nordin, Mohd Firdaus Mohd Said, Sani Suroh, Azmi Ahmad, Suhaimi Abd Majid, Noreddy Norbain, Yuslizan Yusof

Urusetia

Mohamad Fahmi Che Mid, Rahayu Normani Ismail, Khamsah Abdullah, Mohamad Osman, Abang Shahifan Abang Ibrahim, Mariani Ibrahim, Noraini Mislan, Norlaila Kolek, Narashikin Shamsudin, Zurina Harun, Noradilza Sarmon, Umi Kalsom Yusof, Norizahanim Hassan, Sodhi Ambal

Lampiran G

PIDATO PERASMIAN FTK TAHUN 1993

Assalamualaikum waramatullahi Ta'ala wabarakatu
Yang Berbahagian Dato' Khalid Hj. Ismail dan Datin
Pengerusi majlis
Ketua-ketua rombongan negeri
Datuk-Datuk
Tuan-tuan dan Puan-puan

Assalamualaikum waramatullahi Ta'ala wabarakatu
(Sebenarnya di sampaikan oleh Yang Berbahagian Dato' Khalid bersama-sama, bediri dihadapan kita, tapi oleh kerana, kepada saya diminta untuk membacakan ucapan yang telah disediakan. Mohon izin untuk saya meneruskan acara untuk membacakan ucapan yang telah disediakan).

Tuan-tuan dan Puan-puan

Saya rasa bersyukur kerana Allah, kerana dengan

Bersama sama di majlis perlombaan di Festival Tari Kebangsaan tahun 1993 ini.

Suka cita juga saya mengucapkan selamat datang, kepada semua kumpulan negeri, serta hadirin sekalian.

Saya juga ingin merakamkan ucapan terima kasih, kepada semua kerajaan negeri, yang mengambil bahagian dalam festival ini.

Sebagaimana difahamkan sejumlah sepuluh buah kumpulan kesenian negeri, akan membuat persembahan masing-masing secara bergilir-gilir, selama lima malam, bermula malam ini.

Saya difahamkan empat negeri iaitu; Perlis, Terengganu, Melaka dan Negeri Sembilan terpaksa membatalkan penyertaaan mereka, kerana menghadapai masalah, disaat-saat terakhir.

Tuan-tuan dan puan-puan

Program Festival Tari ini, adalah hadiah Yang Berhormat Menteri Kebudayaan Kesenian dan Pelancongan yang telah diperkenalkan pada tahun 1992. Jadi tahun ini [1993], merupakan tahun kali kedua yang diadakan.

Pada tahun lalu, program ini dikenali sebagai Pertandingan Tarian Kesenian Antara Negeri. Dan di sini, ingin saya menyatakan, usaha lain, objektif program ini adalah untuk memberi peluang para koreografer negeri untuk melihatkan kreativiti dan bakat mereka.

Kedua memberi pendedahan kepada artis, pamerkan bakat mereka, dan ketiga sebagai usaha untuk meningkatkan fahaman dan meneruskan usaha memperkembangkan warisan bangsa.

Dalam tahun ini, penglibatkan kumpulan kesenian negeri, adalah amat diharapkan, dalam usaha untuk memperkembangkan budaya bangsa, dalam upaya membangun masyarakat dan kebudayaan kita, kearah yang diidam-idamkan dalam wawasan 2020, iaitu masyarakat Malaysia yang maju dan berbudaya.

Kita harus ingat, sejauhmanapun kemajuan teknologi yang bakal kita capai, warisan budaya harus selari dengan kemajuan tersebut. Saya difahamkan, semua kumpulan yang mengambil bahagian telah berusaha bersungguh-sungguh, bagi menjayakan festival ini. Ini merupakan suatu petanda baik dalam usaha menambahkan kasanah kesenian tanhair. Adalah diharapkan

usaha gigih ini, akan berterusan dan tidak cuma untuk penyertaan dalam festival seperti ini sahaja.

Saya ingin menekankan [menegaskan] di sini, festival ini bukanlah suatu pertandingan yang muntlak, atas hakekat itu, program ini bertukar nama, dari Pertandingan Tarian Kesenian Kasanah Negeri pada tahun lalu, kepada Festival Tari Kebangsaan, pada tahun ini.

Kalah menang, tidak seharusnya dijadikan matlamat, yang penting festival ini diharap menjadi jambatan integrasi dalam kumpulan kesenian negeri. Hadiah yang disediakan merupakan suatu insentif semata-mata, gagal dalam mendapatkan hadiah dalam festival ini, bukan bermakna kumpulan itu lemah dan saya fahamkan penyertaan dalam kumpulan adalah kumpulan terbaik, yang terdapat di negeri-negeri. Hanya mungkin kerana ada yang paling unggul dari pada kita kumpulan negeri matlamat-matlamat ---- ini dan akan terus berusaha dalam mencapai kecemerlangan kesenian negara dan bangsa.

Tuan-tuan dan puan-puan

Pada festival tahun ini, di samping persembahan, para peserta pula berpeluang mendengarkan ceramah, di samping menyertai bengkel tarian asli. Saya harap setiap peserta manfaatkan sesi ceramah dan bengkel berpeluang mengambil pendapat mencapai hasrat artis budaya yang bukan saja berbakat tetapi berilmu.

Akhirnya sekali lagi saya merakamkan ucapan terima kasih semua kerajaan negeri, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur, kementerian penerangan, media masa dan pihak-pihak yang memberikan sumbangan dan bantuan dalam menjayakan festival ini semua kumpulan, saya mengucapkan selamat maju jaya.

Assalamualaikum, takal wabarakatuh.

Lampiran H

TAJUK PERSEMBAHAN KATEGORI:
TARIAN TRADISIONAL (TIDAK DIPERTANDINGKAN)
TARIAN RAMPAIAN TRADISIONAL DAN TARIAN KREATIF
(Data FTK Tahun 2000 di Istana Budaya Kuala Lumpur)

Tarian Tradisional	Tarian Rampaian Tradisional	Tarian Kreatif
1. Persembahan Khas; oleh Artis Istana Budaya Kuala Lumpur		
2. Negeri Perlis; Kumpulan Pusaka Gapura, Koreografer Zahir Mazni Osman	Zapin? dan Inang Tua	Bumi Ku Budaya Ku
?		
3. Negeri Melaka; Kumpulan Persatuan Harmoni Melaka, Koreografer Mohd Zainy B. Haron	Ronggeng Melayu Melaka (Joget Lambak)	Rimba Pusaka
?		
4. Negeri Sabah; Kumpulan Persatuan Sri Tari Sandakan, Sabah Koreografer Johari Sulaiman	Zapin dan Joget Dendang Lagu Dua	Gerak Tari Harmoni
Asli?		
5. Negeri Kedah; Kumpulan Seni Taman Budaya, Koreografer Mohd Azim Azmi	Sri Kedah dan Joget Kedah	Pelayaran Wawasan
?		
6. Negeri Sembilan; Kumpulan Persada Citra Budaya, Koreografer Wahyudin B. Jalil	Tarian Rampaian Pusaka Negeri	Seayun Selangkah
?		
7. Negeri Pulau Pinang; Kumpulan Tarina, Koreografer Yusof Helmi B. Mohamad	Rampaian Inang dan Joget?	Tajuk 'Yaillahi'
Tarian Dondang Sayang		
8. Negeri Johor; Kumpulan Kesenian Seri Budaya Batu Pahat, Koreografer Mohd Fadzli MD. Khalid		
?	Tarian Zapin Koris dan Tarian Joget Serampang Dua Belas	Semangat
9. Negeri Perak; Persatuan Penggiat Seni Kuala Kangsar (Pesinar), Koreografer Roslin BT. Mohd Radzi		
?	Tarian Lenggok,, Zapin/Gambus dan Mak Inang? (Si Kembang Cina)	?
10. Wilayah Persekutuan; Kumpulan Anggun Production, Jasni ABD. Hamid		
?	Inang Puteri Bersiram, Zapin Pasir Mas, dan Joget Sri Tanjung	Rentak Orang Lautan
11. Sarawak; Kumpulan Kesenian Petra, Koreografer Affendi B. Sabli		
?	Bertandang Sari	Rampak Kenyalang (Pusaka)

12. Negeri Pahang; Kumpulan Briged Budaya Majlis Perbendaharaan, Koreografer Badar Zaman B. Jusob @ Harun		
?	Zapin Dendang dan Joget Lambak	Peredaran Zaman
13. Negeri Selangor; Kumpulan D'Tarina, Koreografer Zainoren Jack		
?	Zapin Asli Igan dan Tandak Melayu Lama	Keriangan Ke alaf Baru
Terengganu dan Kelantan tidak menyertai		

**TAJUK PERSEMBAHAN KATEGORI:
TARIAN TRADISIONAL, TARIAN RAMPAIAN
TRADISIONAL, DAN TARIAN KREATIF
(Data FTK Tahun 2001 di Shah Alam, Selangor)**

Tarian Tradisional	Tarian Rampaian Tradisional	Tarian Kreatif
1. Negeri Sarawak; Kumpulan Budaya Sri Budaya Bintulu Ujan Nyipak Tabau	Zapin Sarawak	Semarak Budaya
2. Negeri Pulau Pinang; Kumpulan Tarian Warisan Seni Pulau Pinang dan Ensambel Tari Ah-Yoke-Kyoka	Tarian Tradisional	Tidak Ada
3. Negeri Pahang; Kumpulan anak Seni Pahang	Tarian Asli	Tidak ada
4. Negeri Melaka; Kumpulan Seri Bendahara	Tarian Tradisional	Tarian Rampaian Tradisional
5. Negeri Johor; Kumpulan Anak Johor, Johor Bahru Rantak Sedegam	Tidak ada	Al-Ta'zim
6. Negeri Kelantan; Persatuan Kumpulan Anak Seni Ucok Tara (Kasud)	Tarian Asyik	Tarian Zaoin Hanuman, Tarian Joget Kelantan,
7. Negeri Sabah; Persatuan Seni Budaya Kota Kinabalu, Sabah Negeri di Bawah Bayu	Tarian Limbai	Mengayau, (<i>Overture, Intipati, Finale</i>)
8. Negeri Kedah; Kumpulan Seni Taman Budaya Impian Kebahagian	Mendadiah	Cahaya
9. Negeri Perak; Kumpulan Pesinar Warisan Budaya	Tarian Dabus	Tarian Rampaian Tradisional
10. Negeri Sembilan; Kumpulan Persada Studio Negeri Sembilan Trinai	Inang dan Joget	Kelahiran Tari Rantak
11. Wilayah Persekutuan; Kumpulan Adikara Dance Theatre	Inang Renek, Zapin	Tenun

Ghalit dan Joget Serampang Dua Belas		
12. Negeri Perlis; Kumpulan Pusaka Gapura, SMK Syed Hassan		
Tarian Inang dan Tarian Joget	Tidak ada	Tarian Kreatif
13. Negeri Terengganu; Badan Kesenian Negeri Terengganu		
Tarian Dayang Senandung, Tarian Joget (Tarian Serampang Laut)	Tidak ada	Polimik Estatika
14. Negeri Selangor; Kumpulan Anak Seni Kampus, Peska, UiTM		
Cemara Bugis	Asli Pusaka	Gendang Tari

GLOSARI

7th Moon 8th Moon, tajuk

A

A Journey With Li Yu-
A Song of Farewell

Aborigine

Aceh, tarian

Adai-Adai

Adakah Ini Kasih Sayang

Adat resam

Adat upacara etnik

Adiluhung

Adopsi

Ahli pendidikan seni

Ajat, tarian

Aksesori

Aktiviti berkarya

Aktiviti media pendidikan

Ala Tanjung

Alam dan Seni

Alat prop (*property*)

Alat tarian songket

Ampun yok kami

Anak Indong, tarian

Analisis audio-visual

Analisis komparatif semiotik

Analisis komprehensif

Analisis perbandingan

Analisis koreografi

Analisis perbandingan

= tarian kontemporeri koreografer Lena Ang

= Jenis tarian dalam kumpulan tarian Cina yang bergaya istana.

= suku primitif, keadaan lama kurang perhatian.

= bentuk dan gaya, (suku bangsa di Indonesia).

= tarian etnik.

= tajuk tarian kreatif kontemporeri.

= kebiasaan yang berlaku dan umum dipatuhi.

= suatu perilaku masyarakat dalam penyelenggaran adat istiadat mereka untuk sesebuah perayaan.

= suatu kebudayaan yang tinggi dan agung.

= pembentukan dan penyesuaian menjadi sebuah persembahan baru yang bersifat kontemporeri.

= seseorang yang diiktiraf sebagai memiliki kepakaran dalam bidang pendidikan dan juga kesenian.

= rujuk ngajat, di negeri Sarawak.

= hisan pada kepala dan badan penari.

= semangat untuk menggiatkan hasil cipta tarian.

= ialah melalui seni tarian unsur dan bidang pendidikan dapat disampaikan melalui media dalam dunia tarian.

= tajuk tarian kreatif kontemporeri.

= tajuk tarian oleh Sri Ganesan.

= alatan tarian yang dibawa sambil menari

= prop tarian sehelai kain songket.

= tarian tradisional.

= merupakan nyanyian dan tarian.

= memperhatikan tarian rakaman pita.

= perbincangan yang menyeluruh dan perbandingan tentang tarian yang bersabit dengan hubungan tanda atau lambang suatu gerak tarian.

= mengamati secara menyeluruh dan perbandingan dengan penilaian yang evaluatif.

= analisa dijalankan dengan membandingkan antara satu sama lain.

= memperhatikan struktur tarian dari semua aspek.

= kaedah pendekatan dalam kajian mengikut perbandingan secara komprehensif dan evaluatif.

Analisis struktur tarian	= membincangkan secara dalaman tentang aspek persembahan sesebuah tarian.
Analisis videografi	= memperhatikan sebuah tarian dalam pita rakaman.
Analisis videografi, filem	= pengamatan melalui tayangan audio-video daripada filem tarian.
Analisis, kritikal	=uraian yang kritik.
Andung-Andung Umang	= tarian etnik.
Angalang	= tarian etnik.
Antropologi tari	= segala sesuatu berhubungan dengan manusia, yang menggiatkan tentang tari.
Apresiasi kesenian	= kemampuan seseorang memahami persoalan yang berhubungan dengan citra dan rasa terhadap kesenian.
Apresiasi seni tari	= kemampuan seorang untuk memahami dan pertumbuhan kesenian mengikut cita rasa
Arab-Parsi-Turki, Hadramaut-	= bentuk dan gaya (tarian dari tanah Arab).
Artifisial	= sifatnya yang khusus
Artis	= seseorang disebutkan sebagai seniman.
Artis budaya	= sebutan seorang sebagai penggiat seni atau penari.
Artisitik	= berkenaan dengan keindahan dan rekaan.
<i>Arts by metamorphosis</i>	= suatu seni yang sedang mengalami perubahan bentuk atau bergerak kepada bentuk yang lain.
Asam Kana, joget	= tarian asli.
Asli	= sebuah klasifikasi nama bagi tarian dan lagu Melayu Malaysia.
Asli, tarian	= sebuah nama tarian asli Melayu.
Aspek koreografi	= aspek pola gerak geri; aspek lain dari pola gerak ialah warna, gaya, bentuk, struktur, komposisi, dan proses koreografi.
Aspek-aspek komposisi	= elemen atau unsur bagi menyusun komposisi tarian mengikut yang umum.
Asyik, tarian	= tarian klasik, Kelantan.
Ayak-Ayak Mula, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Ayak-Ayak, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Ayam Didik, Inang	= tarian tradisional.
B	
Bajau	= suku kaum, Sabah.
Balai, tarian	= tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.
Balet klasik	= jenis tarian klasik di Barat.
<i>Ballet</i> , (Barat)	= bentuk dan gaya sebuah tarian di Barat.
Baratha Natyam	= jenis tarian klasik di India.

Barongan	= tarian tradisional, permainan rakyat.
Bayan Budiman, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Bayangan, tajuk	= tarian kontemporeri koreografer Eliza Mustafa.
Bedhaya	= jenis tarian klasik di tanah Jawa.
Bedhaya-Jawa, tarian	= genre tarian (suku bangsa di Indonesia).
Belanda Mabuk, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Bentuk dalam proses	= melihat tarian dari kewujudan membentuk struktur tarian.
Bentuk dan gaya silang budaya	= bentuk dan gaya tarian yang bercampur.
Bentuk dan gaya, tandak	= bentuk dan gaya, tandak
Bentuk tarian	= Bentuk atau corak sebuah tarian.
Bentuk tarianicipita baru	= tarian kreatif (<i>dance new creation contemporary</i>).
Berdayong	= tarian kreatif kontemporeri.
Bergendang	= tarian tradisional, persembahan rakyat.
Berita Harian, tajuk	= tajuk sebuah surat khabar.
Barongan	= seni persembahan tradisi rakyat di Johor Bahru.
Benesh, notasi tari	= sistem penulisan tarian cara Benesh.
Berjepen	= tarian tradisional.
Bermukun	= persembahan rakyat di Sarawak.
Bhanggra	= sebuah tarian rakyat India
Bisaya	= suku kaum, Sabah.
Bolak-Bolak	= tarian etnik, Sabah.
<i>Booklet</i>	= buku program persembahan tarian.
Boria, Pulau Pinang	= persembahan rakyat, tarian berlagu.
Brunei	= suku kaum Melayu, Brunei, Negara.
Budaya Asia Barat	= kebudayaan dari Asia (Timur Tengah).
Budaya Eropah	= kebudayaan dari orang Eropah.
Budaya Cemerlang	= tajuk tarian kreatif kontemporeri.
Budaya koreografi tarian	= kebiasaan berlaku semasa tari menjadi sebuah ciptaan koreografi.
Budaya Pribumi	= kebiasaan dalam kebudayaan amalan oleh masyarakat tempatan.
Budaya tarian asli	= sumber dari dari tarian yang asal.
Budaya tarian India	= kebudayaan tarian tradisi asli India.
<i>Budding Lutus</i> , tajuk	= tarian kontemporeri koreografer
Budi, zapin	= tarian asli.
Bugis (Sulawesi)	= bentuk dan gaya (suku bangsa di Indonesia).
Bugis, tarian	= bangsa tarian Bugis.
Bunga hutan, zapin	= tarian asli.
Bunga rampai	= jenis aneka bunga-bungaan
Bunga telur	= alat hiasan tarian.
Burung Tiung, joget	= tarian asli.
Buyong Seloka	= tajuk tarian.

C

Cahaya Sri Menanti	= tarian kreatif kontemporari.
Canggung	= persembahan rakyat di utara Semenanjung.
Canggung	= tarian.
Canggung, tarian	= tajuk tarian tradisional.
Cenderamata Festival-	= buku program persembahan.
Cerancang/Terancang	= Patahan gerak terdapat dalam gaya tarian Melayu.
Chek Minah Sayang	= tarian asli.
Chinggay	= seni persembahan rakyat di Pulau Pinang.
<i>Cinematogram</i> , (filem)	= hasil rakaman gambar tarian melalui videografi.
Cinta Sayang,	= jenis tarian dan lagu asli.
Ciptaan	= hasil karya tarian yang direka bentuk baru.
Cocos	= suku kaum, Sabah.
<i>Coupled</i> , tarian berpasangan	= persembahan tarian berpasangan, bergandengan, berhadapan antara penari lelaki dan perempuan.
<i>cultural identity</i>	= jatidiri suatu bangsa dalam kebudayaan.
<i>Cultural Implications</i> (CCI)	= dampak kebudayaan dengan cara melihat peristiwa silang budaya.
<i>Cultural Studies/criticism</i>	= kajian melalui kebudayaan dengan kritisisme.

D

Dabus, tarian,	= permainan yang ditarikan.
dagang, matlamat	= visi dan misi dari suatu gagasan program.
Daling-Daling,	= tarian etnik, Sabah.
Damak, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
<i>Seeds</i> , tajuk	= tarian kontemporari koreografer Mew Chang T'sing.
<i>Dance cinema</i>	= adalah sebuah hasil filem tarian yang dijadikan sumber kajian analisis videografi.
Dewan Filharmonik	= adalah suatu auditorium khas untuk persembahan muzik dan juga tarian di KLCC Kuala Lumpur
Diriku atau Tuangku, tajuk	= drama dan tarian dalam 'Pesta Teater 81'
<i>Dancescript</i>	= catatan sebuah skrip tarian.
Data videografi	= sumber melalui rakaman pita video.
Daya kreatif	= kemampuan dan usaha berkarya seni yang inovatif.
Dayang-dayang, pengiring	= watak dan peranan dalam tarian sebagai penari kelompok.
Dendang dusun	= tarian tradisional, Sabah.
Dendang, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Desain kostum	= sesebuah rekan fesyen untuk pakaian tarian.
Deskripsi	= mencatatkan dan menguraikan atas bahagian mengikut kaedah tertentu secara sistematik.

Deskripsi analisis-kritikal	= huraian mengikut penulisan beranalisa dengan cara kritis.
Dewan Budaya	= tajuk sebuah majalah.
Dewan Sastera	= tajuk sebuah majalah.
Dewata Kodo	= tarian kreatif kontemporari.
Difusi	= budaya dalam tarian ialah suatu sikap atau tindakan yang saling meminjam di antara pola gerak geri tarian. Termasuk juga warna, gaya, bentuk, struktur, komposisi
Dikir barat	= seni persembahan rakyat di negeri Kelantan.
Dipersimpangan Dilema, tajuk	= tarian kontemporari koreografer Mohd Effendi Samsuddin.
Dokumentari	= rakaman dan simpanan hasil tarian dalam bentuk filem atau pita kaset.
Dondang Sayang	= kumpulan muzik.
Dondang Sayang	= nama jenis lagu.
Dondang Sayang	= tarian tradisional, kumpulan muzik dan nyanyian.
Dramatik tarian	= susunan struktur tarian yang memenuhi aspek koreografi.
Dramatika persembahan	= nilai susunan rekaan yang memberangsangkan kepada sesebuah persembahan tarian.
<i>Dreams</i> , tajuk	= tarian kontemporari, koreografer Asman Abu Bakar.
Dua serangkai	= Sebutan untuk jenis tarian Melayu Deli.
E	
Efek suara dan bunyi latar	= aspek tambahan bagi membangun struktur koreografi.
Efek visual	= pemberian sesuatu yang wujud ke dalam persembahan tarian.
Ekspresi	= kemampuan melahirkan mimik wajah semasa menari.
Ekspresi kesenian	= ungkapan yang dilahirkan melalui suatu seni.
Elemen Koreografi	= bahagian dari koreografi.
Elemen koreografi	= dasar-dasar pembentukan suatu koreografi tarian
Etnologi tarian	= mempelajari kajian suatu komuniti tari dan penari pada suatu bangsa.
Evaluatif, penilaian	= penilaian terhadap sesuatu dengan teliti.
Empat Serangkai	= tajuk tari gubahan baru dalam corak tradisional.
Endang Balik, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Endang, Minangkabau, tarian	= genre tarian.
Engkok, tajuk	= tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Ensiklopedia Malaysiana	= himpunan pengetahuan tentang Malaysia.

Entertainment global

Estetik klasifikasi etnik	= sebuah seni persembahan mengandungi aspek keseluruhan dalam wujud dan perilaku pelbagai untuk tontonan.
Estetik tarian	= keindahan dalam pembahagian tarian etnik.
Etika persembahan	= sesuatu mengandungi aspek keindahan di dalam tarian dan hubungkait dengan adab, norma dan etika.
Etnik Sabah	= adab mempersembahkan seni.
Etnokoreografi	= suku kaum peribumi.
Etnokoreografi, moden	= pengetahuan tentang koreografi suatu etnik atau bangsa.
Etnokoreografi, tarian etnik	= pengetahuan tentang koreografi sesuatu bangsa dalam sebuah negara.
Etnokoreografi, tradisional	= pengetahuan tentang koreografi sesuatu etnik atau bangsa dalam kategori tradisional.
Etnokoroologi	= pengetahuan tentang koreografi sesuatu etnik dilihat secara tradisi.
Etnokoreologi, luaran	= pencatatan tarian etnik.
Etnologi tarian	= catatan tarian yang bersumber dari data luar berguna untuk kajian dan analisa tarian.
Etnologi, benda	= pencatatan tarian etnik sesebuah komuniti penari dalam kebudayaan.
Evolusi budaya, dalam tarian	= Benda-benda hiasan yang ditarikan.
Evolusi gender seni budaya	= ialah suatu sikap atau tindakan yang saling meminjam di antara pola-pola gerak geri tarian. Termasuk juga warna, gaya, bentuk, struktur, komposisi, dan sebagainya.
	= perpindahan gaya tarian yang asal atau mula sekali dari suatu sumber kepada bentuk tarian tertentu dalam satu budaya yang senyawa.
	= tajuk tarian kontemporari.

Excerpts My Past Follows

Like A Dragons Tail, tajuk

F

Faktor ekonomi	= mempengaruhi maju mundur sesebuah persembahan tarian dan budaya.
Falsafah keindahan	= sesuatu berkenaan dengan nilai, etika dan hakikat.
Fantastik	= sesuatu yang menahjubkan.
Festival tingkat kebangsaan	= pertemuan tarian dalam persembahan secara kebangsaan.
filem tarian	= hasil rakaman tarian dalam pita video (Videografi).
<i>Flying Petal dan Budding-Lotus, tajuk</i>	= bahagian terkecil dari rangkaian gerak geri tarian.
Frasa Gerak	= bahagian atas beberapa motif gerak.

G

Gagasan produksi koreografi	= idea memperbanyakkan lagi koreografi tarian.
Gambaran naratif	= menceritakan suasana melalui lambang gerak geri.
Gambus joduh, tajuk	= tarian asli-tradisional.
Gambus, tarian, muzik	= sejenis tari diiringi oleh gembus dan rebana.
Garis Indah Merah-	
Gemilang, tajuk	
Gaya	
Gaya asas tarian Sauti	= tajuk tarian kreatif kontemporeri.
Gaya Igel	= bergaya sosial rakyat, bergaya rakyat, bergaya klasik,
Gaya Orang Asli	= gaya yang sebahagian masuk ke dalam motif gaya persembahan tarian asli Melayu Malaysia.
Gaya Patam-patam	= bentuk dan gaya tarian.
Gaya penciptaan baru	= bentuk dan gaya tarian.
Gaya persembahan, bangsa	= bentuk dan gaya, tari dan muzik.
	= ciri-ciri yang asas dalam tarian baru.
	= seperti gaya Aceh, Deli-Serdang, Riau, Minangkabau, Palembang, Jawa, Sulawesi, Filipina, Brunei, Siam/Selatan Thailand, Cina, India, Portugis.
Gaya persembahan Boria	= bentuk dan gaya (persembahan Pulau Pinang).
Gaya Persembahan	= suatu bentuk cara mempersembahkan.
Gaya persembahan, asli	= gaya persembahan tarian asli, inang, joget dan zapin.
Gaya pertandingan	= di dalam persembahan tarian FTK.
Gaya <i>potpourri</i>	= suatu bentuk gaya persembahan seperti bunga rampai.
Gaya Rambong	= bentuk dan gaya tarian (di Selatan-Thai).
Gaya Ronggeng	= bentuk dan gaya tarian (di Nusantara).
Gaya Sarawak	= bentuk dan gaya tarian (di Sarawak).
Gaya Siam	= bentuk dan gaya tarian (di Thailand).
Gaya tari Daling-Daling	= bentuk dan gaya tarian (di Sabah).
Gaya tari Portugis	= bentuk dan gaya tarian (di Melaka).
Gaya tarian Kipas	= bentuk dan gaya tarian (di Cina).
Gaya tarian Kolattam	= bentuk dan gaya tarian (di India).
Gaya tarian kipas,	= bentuk dan gaya tarian kipas.
Gaya tarian rakyat	= bentuk dan gaya (di Eropah).
Gaya teknik tarian moden	= bentuk dan gaya (oleh Martha Graham).
Gaya urban	= percampuran gaya tarian.
Gaya urban etnik	= ialah gaya tarian yang berpindah dari satu gaya tarian tertentu kepada gaya tarian yang lain, dalam lingkup warna yang sama.
Gaya urban tarian	= peminjaman terhadap motif gerak serta percantuman sebagai percampuran beberapa gaya tarian tertentu dan sejenis.
Gazal Parti	= kumpulan muzik.

Gedung auditorium	= tempat perselembahan, pentas.
Gema Malaysia, tajuk	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Gemalai	= istilah mengikut rentak gerak geri tarian bersamaan dengan muzik tertentu.
Gemilang Cahaya	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Gendang Bermukun	= perselembahan rakyat.
Gendang Melayu	= alat muzik rakyat.
Gender, tarian budaya Jawanisme	= asal mula tarian itu
Gender, karakter karya tari	= sumber asal dari perwatakan tari yang dihasilkan.
Generasi kesenian	= ialah bentuk-bentuk perkembangan seni atau arian dari satu tahap kepada tahap berikutnya. Misalnya ia boleh terjadi dan berkesan dalam masa lebih kurang satu dekad.
Generasi, strata tarian	= peringkat kemajuan dan perkembangan tarian.
Genre	= berkenaan gaya atau bentuk dari seni, tari dan sastera.
Genre muzikaliti	= suatu gaya perselembahan yang berbentuk adanya ciri-ciri muzik.
Gentam Tanjung Adang	= tajuk tarian Joget.
Geografi budaya	= batas dan sepadan tari yang saling meminjam di antara gender tarian yang sedia ada.
Gergasi atau Raksasa, tajuk	= contoh tari klasik dalam perselembahan joget gamelan Terengganu.
<i>Green Willow</i> , tajuk	= tarian kontemporari koreografer Foo San Kwang.

H

Hadrah pembuka panggung	= tarian tradisional.
Hadrah	= jenis tarian, muzik.
Hanuman, zapin	= tarian asli-kreatif.
<i>Harvest Song</i> dan Hewan Kesut	= tarian kreatif kontemporari.
Hiasan kepala	= aksesori terdapat pada kepala penari.
Hibrida budaya	= pembelahan dan pemecahan budaya.
Hijerah	= tarian kreatif kontemporari.
Hindustanisme, aspek	= aspek gaya tarian yang berpengaruh memang dirasakan wujud dan dominan ke dalam tarian Melayu masa lampau.
Hamdolok	= seni perselembahan tradisi rakyat di Johor Bahru.

I

Impresionistik	= menjadikan tarian sebagai proses dan produk.
Indraputra, tajuk	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’
<i>I Am A Chamber Pot</i> , tajuk	= tarian kontemporari koreografer Lee Swee Keong.
Idea produksi koreografi	= gagasan bagi membuat tarian.
Identiti	= jatidiri sesebuah budaya atau kesenian.

Igal	= adalah merujuk kepada makna yang sama dengan erti sebagai tarian.
Igal-igal	= adalah merujuk kepada makna yang sama dengan erti sebagai tarian.
Ikhtisar tarian asli	= melihat pertumbuhan dan perkembangan kategori suatu tarian asli.
Ikhtisar tarian kreatif	= melihat pertumbuhan dan perkembangan kategori suatu tarian kreatif.
Ilmu koreografi	= pengetahuan koreografi.
Ilmu koreografi, bidang	= pengetahuan yang berkenaan dengan koreografi suatu tarian.
Imbas Nazam Mendayu-dayu	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Impetus	= untuk memberikan ruang dan laluan.
Improvisasi	= suatu teknik di dalam melakukan proses pencarian gerak geri untuk tarian.
Inai	= jenis persembahan tarian lama.
Inai, tarian	= tarian tradisional.
Inang	= jenis tarian Melayu (ibu pengasug).
Inang Kasih	= tarian asli.
Inang Kelebang	= tarian asli.
Inang Pulau Kampai	= tarian asli.
Inang Saputangan	= tarian asli.
Inang Selendang Mayang	= tarian asli.
Inang Tua	= tarian asli.
Inang, Ndoi-ndoi dam, tarian	= tarian tradisional.
India, bangsa	= tarian bangsa India.
India-Hindustan	= bentuk dan gaya (Hindustani).
Indong, persembahan	= bentuk persembahan sebagai bentuk tarian yang berunsur ritual kepercayaan lama.
Industri pelancongan	= produksi kebudayaan bagi pengisian pelancongan.
Inovatif, produktif seni tari	= sesuatu idea atau gagasan dalam seni yang perlu diwujudkan agar ia dapat dipertontonkan kepada orang ramai.
Institusi Budaya	= lembaga yang mengurus tentang kebudayaan.
Interkultural	= bersifat di dalam sebarang aktiviti budaya dan kesenian.
Interpersonal	= melihat secara khas dibahagian yang penting mengikut klasifikasi kajain.
interpretasi budaya	= melihat aspek tertentu ke dalam masyarakat tempatan.
<i>Entertainment arts</i>	= seni persembahan yang komersial.
intrakultural	= di dalam kebudayaan itu sendiri.
Istana Budaya	= sebuah gedung pertunjukan di Kuala Lumpur.
J	
Jebat Derhaka, tajuk	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’

Jakun, Orang Asli	= suku bangsa di Semenanjung.
Jamilah Ketemu Jodoh, tajuk	= tarian kontemporer koreografer Djamal Bakir.
Jamilah, zapin	= tarian asli.
Jawa	= bentuk dan gaya.(suku bangsa di Indonesia)
Jawanisme, aspek	= aspek gaya tarian yang berpengaruh dirasakan wujud dan dominan ke dalam tarian Melayu masa lampau.
Jembalang Tanah	= unsur kepercayaan lama ini dapat juga dimasukan sebagai asal dan bakal daripada bentuk perilaku tarian asli yang lama bangsa Melayu primitif.
Jenis tarian	= Aceh, Deli-Serdang, Riau, Minangkabau, Palembang, Jawa, Sulawesi, Pilipina, Brunei, Siam/Selatan Thailand, Cina, India, Portugis.
Jepen Brunei, Barunai	= tarian asli zapin, gaya Brunei.
Joget asli (tidung)	= tarian asli, di Sabah.
joget berdendang	= persembahan joget sambil berdendang.
Joget berdendang, tarian	= istiah klasifikasi perilaku menari yang tidak termasuk ke dalam koreografi tarian asli.
Joget berdendang, tarian	= istiah klasifikasi perilaku menari yang tidak termasuk ke dalam koreografi tarian asli.
Joget bermukun	= tarian asli dalam persembahan bermukun.
Joget Daun Pisang	= tarian asli.
Joget dendang	= tarian asli.
Joget dendang sabong	= tarian asli.
Joget gamelan	= seni persembahan tarian di negeri Terengganu.
Joget Johor Sport Club	= tarian asli-kreatif.
Joget Kain Batik	= tajuk tarian asli atau tradisional.
Joget Kelantan	= tarian asli, jenis joget versi Kelantan.
Joget Lambak	= tarian asli.
Joget Lambak Kuala Sedeli	= tajuk tarian asli.
Joget Mak Dara	= tarian asli.
Joget Pahang	= tarian asli, jenis joget versi Pahang.
Joget Pucuk Pisang	= tarian asli.
Joget Renung-renung Memikat	= tajuk tarian.
Joget Saputangan	= tarian asli.
Joget Serampang Laut	= tarian asli.
Joget Ujang dan Milah	= tarian asli.
Joget, tarian	= tarian asli Melayu Malaysia.
Joget-lambak	= jenis tarian, gerak geri
Johan tarian tradisional	= peringkat kemenangan dan anugerah.
Jurnal Masyarakat Seni Indonesia	= diterbitkan di Indonesia oleh suatu organisasi seni.
K	
Ken Tambonan, tajuk	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’
Kontekstual	= kajian melihat kualiti isi gerak geri yang diperhatikan satu demi satunya.

Koreografi, pendekatan	= cara melakukan kajian berdasarkan ilmu koreografi.
Kubur Panjang, tajuk	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’
Kuda Kepang, tajuk	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’
Kadazan Dusun	= suku kaum, Sabah.
Kain Batik, joget	= tajuk tari joget.
Kain Batik,	= produksi benda budaya.
Kain samping, songket	= busana yang dipakai untuk menari.
Kain songket	= busana yang dipakai untuk menari, misalnya ditarikan seperti berkelubung, membuka, mengikat, menjatuhkan, dan ménjunjung di kepala.
Kalimantan	= bentuk dan gaya (suku bangsa di Indonesia).
Karektor, permaisuri	= waktak dan ekspresi penari.
Karakteristik bentuk	= watak sebuah gerak atau tarian.
Karektor	= merujuk kepada watak dan sifat tarian dalam persesembahan.
Kasih Bersenda, joget	= tarian asli-tradisional.
Kategori tari asli	= pembahagian pengelompokan bentuk dan jenis tarian.
Kategori tari kreatif	= klasifikasi tarian.
Kebudayaan nasional	= mengikut kebudayaan secara kebangsaan.
kefahaman estetika	= mengenali keindahan.
Keilmuan tari moden	= pengetahuan tentang tarian baru.
Kelompok jenis tarian asli	= pembahagian tarian tradisional.
Kelompok motif gerak geri	= pembahagian gerak atas motif dan frasa.
Kembara Naga Chini	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Kenyalang Emas	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Keris, tarian	= jenis tarian lama.
Kerucut Berganda	= teknik rekaan dramatik persembahan pentas.
Kerucut Tunggal	= teknik rekaan dramatik persembahan pentas.
Kesenian budaya ninik moyang	= adalah merujuk kepada budaya seni tarian yang lama dan berkembang secara tradisional di kampung-kampung.
Kesot, inang	= tajuk tarian asli atau tradisional.
Khasanah Seni Johor	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Kholatam	= jenis tarian Rakyat India.
kipas kayu cendana	= sebuah alat tarian
Kipas, tarian	= tari yang memaikan kipas.
Kisah Bunga Mas	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Komparatif	= membandingkan tarian satu dengan yang lain.
Komperenhensif	= melihat menyeluruh.
Komposisi bentu,	= elemen komposisi tarian.
Komposisi Kelompok	= penempatan penari berkumpulan.
Komposisi Lantai	= penempatan penari di lantai.
komposisi rekaan koreografi	= susunan gerak yang direka.

Komposisi Tarian Asli	= penempatan penari bagi tarian asli.
Komposisi Tarian Kreatif	= penempatan penari bagi tarian kreatif.
Komunikasi	= perhubungan sebagai ekspresi tarian.
Konsep tarian, <i>potpourri</i>	= adalah sebuah bentuk konsep susunan bentuk tarian berupa gabungan atas beberapa ragam tarian menjadi satu persembahan.
Konteks budaya	= perkara yang memiliki hal budaya yang diperbincangkan.
Kontekstual budaya	= intipati budaya.
Kontekstual seni tarian	= intipati dalam tarian.
Kontemporari, tarian	= suatu bentuk lain daripada tarian kreatif semasa.
Koreografi Kontemporari	= tarian gubahan baru.
koreografi tari kreatif	= bentuk tarian kreatif.
koreografi tarian asli	= bentuk tarian asli.
Koreografi tarian gubahan baru	= bentuk tarian yang disusun semula dari gerak dasar tari tradisional.
Koreografi tarian kolaborasi	= bentuk tarian disusun geraknya bercampuran, eksperimen.
Koreografi tarian kontemporari	= bentuk tarian geraknya bercampuran sebagai tarian masa kini.
Koreografi tarian kreatif	= bentuk tarian disusun bercampuran dari gerak tradisional.
Koreografi tarian moden	= bentuk tarian disusun geraknya berdasarkan pisikomotorik.
Koreografi tarian tradisional	= bentuk tarian yang terdapat di dalam masyarakat.
Koreografi Tradisional	= tarian cara lama atau tradisi rakyat.
Koreometrik	= catatan atau tulisan dari tarian.
Kota Bahru 1941, tajuk	= tajuk tarian oleh Lee Lee Lan.
Kreativiti seniman	= hasil cipta karya mengikut kebiasaan yang berlaku.
Kualitatif, kajian	= suatu kaedah bentuk penyelidikan.
Kualiti gerak	= kadar dari gerak tarian.
Kualiti koreografi	= perkara mutu, dan dalaman iaitu penjiwaan rasa.
Kuantiti koreografi	= perkara jumlah dari produksi tarian.
Kuda kepang	= seni persembahan rakyat di negeri Johor.
Kuda Kepang, sebutan	= tarian tradisional rakyat.
Kuda Pasu, sebutan	= tarian etnik, Sabah.
Kumang Gawai,	= persembahan dan pesta adat di Sarawak
Kuwung-Kuwung, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Kwijau Dusun,	= suku kaum, Sabah.
L	
Laban, notasi tari	= sistem penulisan tarian cara Laban.
Ludruk, sebutan	= seni persembahan tradisi rakyat di Johor Bahru dan tanah Jawa.

Labi-labi	= seni persembahan tarian di negeri Pahang
Labuk	= suku kaum, Sabah.
lagu dua, tajuk	= rentak muzik tarian, gerak yang terdapat dalam tarian Melayu Deli-Serdang.
Lambak, joget	= seni persembahan rakyat di negeri Melaka.
Lambang Sari, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Lampun Beradat	= tarian asli-tradisional.
Lancang Kuning, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Langkah, tajuk	= tarian kontemporari koreografer Abu Bakar Sulaiman.
Layang Mas	= tarian asli-tradisional.
Legenda Puteri Setia	= tarian kreatif kontemporari.
Legenda Puteri Sungai	= tarian kreatif kontemporari.
Lembaga Kesenian	= sebuah perkumpulan kesenian yang diiktiraf.
lenggang patah sembilan, tarian	= jenis tarian Melayu Deli.
Lenggok, tarian	= jenis tarian lama.
Lengkang Dipanas	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Lentur, bersifat	= kemudahan yang lazim.
<i>Life show</i>	= persembahan hidup, langsung.
Lilin, tajuk	= jenis tarian lama, tajuk tari tradisional.
Liliput	= tarian etnik.
Lima serangkai, sebutan	= jenis tarian Melayu Deli-Serdang.
Limbai	= tarian etnik.
Literatur	= bahan rujukan, misalnya buku, video, pita muzik.
Lotud	= suku kaum, Sabah.

M

Main puteri	= seni persembahan tradisi rakyat (spirit) di Kelantan dan Terengganu.
Mak yong	= seni persembahan tradisi rakyat di Kelantan.
Matinya Seorang Pahlawan, tajuk	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’
Matlamat	= gagasan terhadap prinsip pendidikan kesenian secara universal.
Masyarakat Seni Pertunjukan-Indonesia	= Sebuah nama jurnal tentang seni pertunjukan Indonesia.
Magunatip	= tarian etnik.
Main Bubu	= seni persembahan termasuk bentuk tarian berkenaan dengan spiritual pengubatan dan sebagainya.
Main Peteri	= seni persembahan, bentuk tarian berkenaan dengan spiritual pengubatan dan sebagainya.
Main Peteri	= tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.

Mak Inang Gembira	= tajuk tarian asli.
Mak Inang Pulau Kampai	= tajuk tari gubahan baru dalam corak tradisional.
Mak inang,	= Patahan gerak geri yang terdapat dalam gaya tarian sebagai gerak asas tarian Melayu Deli-Serdang.
Makyong, mak yong	= seni persembahan rakyat di negeri Kelantan.
Makyong	= tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.
Malaysia Indah	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Malaysia Teguh	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Mangilok	= tarian etnik.
Maskot tarian	= tarian yang menjadi pilihan utama yang ditonjolkan pada sesuatu negeri-negeri dalam FTK.
Masri	= jenis lain daripada tarian asli Melayu.
<i>Media culture</i>	= alat kebudayaan bagi mempromosi sesuatu melalui tarian.
Melayu Malaysia	= merujuk bangsa Melayu di Malaysia.
Menandak	= sama dengan menari, tandak.
Menandak, tandak, tarian	= istilah klasifikasi perilaku menari yang tidak termasuk ke dalam koreografi tarian asli.
Mencari teman, joget	= tarian asli.
Menghadap Rabab	= tarian masuk ke dalam kelompok upacara formal ritual.
Menora, teater	= seni persembahan rakyat di negeri Siam.
Menora	= persembahan rakyat di Kelantan unsur tarian Siam.
Menora, tarian	= bentuk dan gaya seni persembahan.
Meronggeng, ronggeng, tarian	= istilah klasifikasi perilaku menari.
Meronggeng, tarian	= istilah klasifikasi perilaku menari yang tidak termasuk ke dalam koreografi tarian asli.
Minangkabau	= bentuk dan gaya (suku bangsa di Indonesia).
<i>Minister of Culture</i>	= kementerian dari kebudayaan.
Model konstruksi tarian	= contoh rekaan struktur tarian.
Model	= contoh atau bentuk yang dirujuk.
Mongigol Sumayau	= tarian etnik.
Mongigol Sumundai	= tarian etnik.
Morfologi tari	= bentuk luar daripada struktur dan bentuk tarian.
Motif	= satuan gerak yang terkecil dari tarian.
Motif, gerak	= figuratif gerak geri tarian.
<i>Movement theme</i>	= tema pergerakan sebagai sebuah koreografi.
Multidisiplin ilmu seni tari	= hubungan antara disiplin keilmuan di dalam seni tarian dengan seni yang lain.
Multidisiplin	= hubungan antara disiplin keilmuan.
Multikultural	= antara selbagai banyaknya kebudayaan.

Multikultural budaya kesenian	= hasil seni yang bercampur antara pelbagai kebudayaan.
Multimedia, efek	= efek-efek tambahan dari alat multimedia dan alatan elektronik.
Murut	= suku kaum, Sabah.
Muzik Iringan	= bahagian lain dalam melengkapi tarian.
Muzik iringan tarian	= adalah muzik yang direka untuk keperluan mengiringi persembahan tarian tertentu.
Muzik tarian	= muzik yang mengiringi tarian, misalnya menggunakan awal lagu atau irama rentak.
N	
<i>Natural dance/untutored dance</i>	= adalah sifat tarian lama yang tidak diasuh dan berkembang lagi.
Ngajat, tarian	= tarian etnik, Sarawak.
Ngajat/Ajat	= tarian etnik, Sarawak.
Nilai estetik	= ialah pemberian nilai-nilai yang mengandungi unsur-unsur keindahan dan kebaikan setelah memahami dalam tingkat yang dalam mengikut cita rasa seseorang.
Nilai keunikan	= kesinambungan menampakan kebiasaan yang berlaku dalam persembahan zaman dahulu, misalnya keunikan warisan tradisional.
Nilai-nilai artistik	= keutamaan tentang keindahan.
Norma Persembahan	= sikap dalam seni pertunjukan.
O	
Oh! Sarong, tajuk	= tarian kontemporari koreografer Wong Kit Yaw.
<i>Olla Podrida</i>	= suatu teknik susunan persembahan.
Orang Asli	= sebutan bagi penduduk suku kaum yang asal di Semenanjung.
Orang Sungai	= suku kaum, Sabah.
P	
Pahang, joget	= tajuk tarian.
Pakar Tari	= adalah sebutan kepada orang tertentu yang memiliki keahlian di bidang seni tarian dan menari.
Pakarena, tarian	= gaya tarian, di Sulawesi.
Paluan Cemara Bugis	= tarian kreatif, negeri Selangor.
Paluan Hadrah	= tarian asli-kreatif.
Panel Hakim	= kelompok orang yang ditunjuk untuk mengadili persembahan atau pertandingan tarian.
Partisipasi	= ikut kerja bersama sebagai penggalakan dan sokongan.
Patahan gerak	= gaya atau teknik tarian Melayu.
Patenun, tajuk	= tajuk tarian kreatif, negeri Selangor.

Payang (puja pantai)	= seni persembahan dan aktiviti rakyat secara tradisional.
Payung	= tajuk tari tradisional.
Payung Cina	= sebuah alat tarian produksi Cina.
Payung, tarian	= jenis tarian lama.
Pecahan, nama gerak	= adalah sebutan pecahan-pencahan ke atas bunga-bunga gerak geri dalam tarian.
Pelanduk Putih Bunting-	
Sulung, tajuk	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’
Pencarian, tajuk	= tarian kontemporari koreografer Sumaisi Ari dan rakan-rakan.
Pendekatan semiotik	= kaedah pendekatan yang digunakan dalam kajian sebagai partisipasi terhadap kumpulan tarian.
Pengembaraan Puteri Kayangan	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Pengerusi Aturcara	= seseorang menjadi juri acara persembahan pengetahuna koreografi
Penggendang	= orang yang memukul alat muzik gendang.
Pengubahan Bebas	= kaedah pendekatan untuk kajian yang bebas.
Pengubahan Mederator	= kaedah pendekatan untuk kajian yang terarah.
Pengubahan Terikat	= kaedah pendekatan untuk kajian yang terbatas.
Penilaian	= memberikan pengamatan dan tinjauan kritik.
Penjiwaan Penari	= kemampuan penari untuk melahirkan rasa gerak.
Peraduan	= satu bentuk pertandingan atau perlumbaan.
Peragaan gaya	= memperlihatkan corak atau bentuk tarian dalam seni persembahan.
Perbendaharaan gerak asas	= motif-motif gerak geri tarian Melayu.
Percampuran gaya	= bentuk tradisi yang lebih lama dan yang asal kepada bentuk-bentuk gaya persembahan yang lebih baru dan moden.
Percantuman budaya	= yang dimaksudkan
Pergaulan teruna dan dara	= tarian-tarian berbentuk pergaulan muda mudi mencari pasangan untuk menari.
Pergaulan, tarian	= tarian pergaulan berpasang-pasangan peringkat kebangsaan
Permainan alat tarian	= menggunakan alat atau prop selama menari.
Permainan zapin Pekajang	= tajuk tarian zapin.
Permaisuri raja	= watak dan peranan dalam tarian.
Persembahan Gabungan	= suatu persembahan tarian yang disatukan dengan persembahan yang lain.
Persembahan kedua, istilah	= persembahan bahagian terakhir di dalam sebuah struktur tarian.
Persembahan Pentas	= teknik pementasan seni tarian.
Persembahan pertama, istilah	= persembahan bahagian awal di dalam sebuah struktur tarian.

Persembahan Selingan	= sebuah persembahan lain atau luar dapat dipersembahkan bersamaan masanya dengan persembahan utama.
Perspektif Terhadap Penonton Pertandingan Drama dan Tari	= pandangan dan ala tuju kepada segi penonton. = suatu cara festival bagi persembahan drama dan tari.
Pertandingan persembahan-tari rampaian	= jenis festival yang lain.
Pertandingan tarian Melayu 1975. Pertandingan tarian	= pertandingan tarian pasangan joget pada tahun 1975.
Pertandingan Tarian	= pada tahun 1956, jenis tarian asli tradisional.
Pertemuan Muzik Kebangsaan	= suatu cara festival seni tarian.
Pertemuan Tari Kebangsaan	= suatu cara festival seni muzik peringkat kebangsaan.
Perubahan baru	= iaitu adanya suatu bentuk perubahan.
Pesta Budaya	= pertemuan dan persembahan kebudayaan secara rakyat tahun 1968 di Kuala Lumpur.
Piramid	= suatu teknik rekaan dramatik seni persembahan.
Pola	= susunan tarian teratur bagi mendapatkan bentuk rangkaian tarian.
Pola dramatik tari	= suatu teknik pencapaian klimaks tarian.
Pola-pola gerak geri	= rekaan bentuk gerak tarian.
<i>Potpourri</i>	= suatu teknik susunan persembahan.
Prestasi	= kemampuan yang ditampilkan semasa menari.
Primitif-Aborigin, gerak tarian	= motif gerak semulajadi dari kelompok suku asli. prinsip-prinsip pendidikan seni
Produksi Bersama, istilah	= hasil tarian dan persembahan yang direka secara berkumpulan.
Produksi Koreografi	= hasil tarian yang direka bagi menghasilkan sebuah koreografi baru.
Produksi pentas	= berhubung dengan mengurus persembahan dan tontonan.
Produksi tari	= hasil dari proses yang diperlihatkan menjadi sebuah koreografi.
Produksi	= hasil tarian yang direka.
Propaganda, seni	= alat untuk penerangan melalui seni dan tarian.
Proses Kebudayaan	= suatu perilaku yang berjalan mengikut perkembangan budaya.
Proses koreografi	= sistem yang berlaku secara berurutan mengikut terbentuknya sebuah koreografi tarian.
Proses koreografi tarian	= penggunaan masa, ruang dan gaya selama berlaku dan terciptanya tarian.
Proses koreografi	= suatu cara bergerak mengikut pertumbuhan hasil koreografi itu.
Proses kreatif	= suatu cara kreativiti mengikut penyusunan hasil koreografi itu.

Proses latihan studio	= suatu cara yang berlaku selama terjadinya pelatihan di dalam pencarian gerak tarian.
Proses pemadatkan	= suatu cara lebih memantapkan lagi dari segi struktur dan masa yang diperlukan.
Prosesi persembahan Pucuk Pisang, joget Pulau Mersing, joget Pulau sari,	= sesuatu urutan persembahan tarian. = tarian asli. = tarian asli. = Patahan gerak geri yang terdapat dalam gaya tarian sebagai gerak asas tarian Melayu Deli-Serdang.
Pulut, silat Puteri Kencana Ungu, dramatari	= permaianan atau tarian silat tradisional. = Satu Produksi Kumpulan Budaya Petronas tahun 1998 kali pertama di Dewan Filharmonik KLCC Kuala Lumpur.
Puteri Santubong, Dramatari	= Satu Produksi Kumpulan Budaya Petronas tahun 2000 di Dewan Filharmonik KLCC Kuala Lumpur.
R	
Raden Menteri, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Ragam Andalas	= tajuk tari gubahan baru dalam corak tradisional.
Ragam motif gerak	= bahagian terkecil atas frasa gerak geri tarian iaitu seperti dalam gerak tarian asli, joget, inang dan zapin.
Ragam tarian	= beberapa motif gerak yang sama dan sejenis terdapat dalam bahagian sebuah tarian.
Rakaman data audio-visual	= bermaksud ialah hasil akhir daripada sumber diperolehi mengikut simpanan dalam pita rakaman seperti pita kaset dan pita video.
Rakaman filem	= hasil yang dikeluarkan atas proses rakaman
Rakaman Pita Video	= hasil yang dikeluarkan atas proses rakaman pita video.
Ramakien	= jenis tarian klasik di negeri Thai/Siam
Rambong	= persembahan rakyat, Siam.
Rambong	= persembahan rakyat di Kelantan unsur tarian Siam.
Rambong, tarian	= tarian tradisional rakyat.
Randai Bertari, tajuk	= tajuk tarian kreatif kontemporari
Randai,	= teater rakyat dan tarian
Rangsangan kinestetik (kinetik)	= akibat sentuhan daripada pergerakan bandan atau melihat tarian.
Rasa Apresiasi	= keadaan jiwa bagi keinginan atas sesuatu seni dan keindahan.
Reaktualisasi kontemporari	= sesuatu yang dihasilkan semula secara temporeri, masa kini.

Refenensi Keilmuan	= merujuk kepada disiplin pengetahuan yang umum.
<i>Rejuvenating Lotus</i> , tajuk Rekaan koreografi	= tarian kontemporari koreografer Foo San Kwang.
Rekomendasi	= sistem dan cara menyusun sebuah tarian.
Rekonstruksi	= rujukan dan sokongan atas sesuatu bentuk.
Rekonstruksi tradisional	= menyusun atau menata semula dari yang lama ke yang baru.
Rentak Bertandak, tajuk	= dihasilkan secara bentuk yang lebih merakyat atau dengan cara lama.
Rentak Kudo, tarian	= tarian yang digubah baru bagi klasifikasi tari tradisional.
Repertoar	= seni persembahan rakyat di negeri Negeri Sembilan.
Replika kuda kepang	= suatu nombor seni persembahan yang dipersembahkan kepada khlayak.
Resital	= gambaran alat tarian kuda kepang.
Pertunjukan bercerita	= sesebuah bentuk mempersembahkan tarian atau
Revolusi teknologi	= sebuah persembahan ada cerita.
Riben	= kemajuan peralatan atau mesin turut mempengaruhi perkembangan koreografi tarian menjadi tarian gubah baru.
Rodat, muzik, Islam	= alat tarian, biasa oleh tarian Cina.
Rodat, tarian	= seni persembahan rakyat di negeri Terengganu.
Ronggeng, bentuk	= sejenis tarian tradisional rakyat.
Ronggeng, jenis	= seni persembahan rakyat di negeri Melaka.
Rumah Kedai Atap Rumbia	= jenis tarian, gerak geri
Rungus	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
S	= suku kaum, Sabah.
Sabai Nan Aluih, tajuk	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’
Sangkuriang, tajuk	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’
Saba	= tarian dalam kelompok upacara ritual.
Saman Aceh, tarian	= genre tarian.
Sapu Tangan, tarian	= jenis tarian lama.
Sayang Sarawak, asli	= tarian tradisional.
Sebat, zapin	= tarian asli.
Sebutir Keringat	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Segunim Sungai Jamuring	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Sejarah Gemilang-	
Budaya Cemerlang	= tajuk tarian kreatif.
Selampit	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Selangkah Kita Melangkah	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Selayang Pandang, Joget	= tarian tradisional.
Selendang	= tajuk tari tradisional.
Selendang Anak Dara	= tajuk tarian kreatif kontemporari.

Selendang, inang	= tarian asli.
Selendang, tarian	= jenis tarian lama.
Semai, Orang Asli	= suku bangsa di Semenanjung.
Semerah Padi	= tarian asli.
Semerah Padi dan Cintaku	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Senandung	= Patahan gerak geri yang terdapat dalam gaya tarian sebagai gerak asas tarian Melayu Deli-Serdang.
Senandung Sayang,	= tajuk tari zapin
Senandung sayang, zapin	= tarian tradisional.
Senandung, tarian	= jenis tarian
Seni persembahan	= satu pertunjukan tarian atau kebudayaan.
Seni tari	= satu pengetahuan tentang hal tari menari.
Seni Tari Asli	= nama kumpulan tarian di Kuala Lumpur.
Seni tarian asli	= satu pengetahuan tentang hal tari menari berkenaan dengan tari tradisional atau rakyat.
Seni tarian kreatif	= satu pengetahuan tentang hal tari menari berkenaan dengan tari gubahan baru dan persembahan pentas.
Seniman	= artis budaya atau seniwati/seniwan.
Sentuhan Keindahan	= pemberian aspek keindahan dan keelokan.
Serampang Baru, joget	= tajuk tarian.
Serampang Dua Belas	= tajuk tari gubahan baru dalam corak tradisional.
Serampang Dua belas, tarian	= tajuk tarian Melayu.
Serampang Laut	= tajuk tarian Melayu.
Serani, bangsa	= tarian bangsa Serani.
Serimpi	= jenis tarian klasik Jawa.
Seru	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Set Pentas	= susunan alatan hiasan dekoratif pentas tarian.
Setitik Peluh Sebutir Intan	= tajuk tarian.
Sewang	= adalah dikenali sebagai bahagian dari makna tarian bagi Orang Asli seperti dalam suku di perdalaman.
Sewang	= tarian, konsep Tarian Orang Asli.
Sewar, tarian	= jenis tarian lama.
Si Bunga Tanjung, asli	= tarian tradisional
Si Cantik Manis	= tarian asli.
Si Jambu Merah, joget	= tarian asli.
Sidang Keilmuan	= majlis perbincangan tentang pengetahuan tarian.
Sikap-sikap tarian	= seperti dalam <i>ballet</i> dan penyesuaian atas teknik tari moden.
Sikin, tarian	= jenis tarian lama.
Silang budaya	= saling meminjam umpamanya bentuk atau gaya tarian.
Silat, jenis-jenis silat	= seni persembahan dalam bentuk ketangkasan dan pertarungan dalam perlawanan.

Silat-silat di Nusantara, Sireh beradat Sistem Analisis tarian	= bentuk dan gaya. = tarian asli. = sesuatu kaedah pengetahuan khas untuk melakukan pembahasan terhadap satu tarian yang diperbincangkan.
Sistem Markah	= ialah cara penilaian yang dilakukan bagi pertandingan tarian.
Sistem pemahaman	= cara melihat dan memandang sesuatu dalam masyarakat atau kebudayaan.
Sistem Rekonstruksi	= cara pengulangan untuk mempersembahkan kembali bagi tarian lama yang hampir pupus.
Siti Payung, asli Sketsa Nostalgia Sketsa Nostalgia, tarian Sosiobudaya	= tarian tradisional, nyanyian. = tajuk tarian kreatif kontemporari. = tajuk tarian. = merujuk kepada keadaan daripada masyarakat dan pertumbuhan kebudaayaan suatu negara.
Sosiologi tarian	= sistem kemasyarakatan tentang dunia tarian dan perkara berhubungan dengan tingkah laku dan kehidupan tarian itu.
Sri Mersing, asli Sri Muar, joget Sri Sarawak, tarian Sri Serawak, asli Sri Tarina Struktur koreografi	= tarian asli. = tarian asli. = tajuk tari asli = tajuk tarian asli atau tradisional. = nama kumpulan tarian di Kuching, Sarawak. = sebuah persembahan tarian yang jelas pokok-pokok dari awal hingga akhir persembahan sesuatu tarian. = rekaan bagi menampakkan susunan bentuk tarian dari awal hingga akhir.
Struktur koreografi tarian	
Struktur persembahan- asli tradisional Struktur Sosiobudaya	= susunan persembahan tarian. = sistem yang beratur dalam sesebuah masyarakat dan kebudaayaan seseuatu bangsa.
Suasana dramatik	= menggambarkan sebuah persembahan dan keadaan.
<i>Suite</i> Suluk Sumateranisme, aspek	= suatu teknik susunan persembahan. = suku kaum, Sabah. = aspek gaya tarian yang berpengaruh dirasakan wujud dan dominan ke dalam tarian Melayu masa lampau.
Sumazau Papar Sumazau Penampang Sumazau, tarian Sumber Literatur	= tarian etnik, Sabah. = tarian etnik, Sabah. = tarian etnik Sabah. = bahan untuk melengkapi dan membandingkan kajian.

Susunan dinamika dramatik	= struktur tingkat rangsangan dramatik persembahan tarian.
Susunan teknik	= cara sebagai teknik menyusun koreografi tarian yang baru.
T	
Tagunggu	= tarian asli
Tak Lapuk Dihujan Tak-Takojai, tarian	= dalam bentuk ritual sawah padi untuk mengusir hama dan tikus.
Taksyim	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Tana Mana, tajuk	= tarian kontemporari koreografer Shahril Akla.
Tandak	= jenis tarian, gerak geri.
Tandak Melayu Sarawak	= tarian tradisional rakyat.
Tangga	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Tanjung Katung, joget	= tarian asli.
Tari Bogong Kussudiardja,	= bentuk dan gaya (Indonesia).
Tari Kebangsaan	= jenis tarian bersifat nasionalisme.
Tari klasik	= tarian yang sudah jelas pelindungnya, istana.
Tari rakyat	= tarian berkembangan di masyarakat.
Tari zaman era P. Ramlee	= batas tarian dalam mode, zaman.
Tari zaman kedua	= peringkat perkembangan tarian.
Tari zaman korporat	= perkembangan tarian zaman kemajuan, ekonomi dan komersial.
Tari zaman pertama	= peringkat perkembangan tarian.
Tarian asli	= sebutan untuk jenis tarian asli Melayu, inang, joget dan zapin.
Tarian Cina	= tarian oleh bangsa Cina.
Tarian Era P. Ramlee	= ialah perkembangan tarian selepas tahun 1957 kemerdekaan negari ini. Iaitu banyak bentuk tarian popular berkembang di Malaysia terutama bagi keperluan tari bagi industri filem-filem Melayu.
Tarian etnik	= ialah tarian yang merujuk kepada tarian yang terdapat pada suku kaum di Sabah atau di Sarawak.
Tarian gendang	= tarian tradisional.
Tarian Hala, tarian	= tarian dalam kelompok upacara formal ritual.
Tarian Joget Gamelan	= tarian dalam himpunan joget gamelan Terengganu.
Tarian joget lambak	= tarian tradisional rakyat.
Tarian Klasik	= tarian yang sudah cukup lama dan dipelihara dengan baik. Terutama di dalam istana dan mempunyai struktur yang jelas.

Tarian kreatif era P. Ramlee	= ialah tarian yang berkembang di luar dan dalam filem-filem Melayu masa jayanya bintang filem P. Ramlee.
Tarian Kreatif	= jenis tarian yang mendapat pengubahan dalam kepentingan persembahan pentas.
Tarian Lama	= jenis tarian yang tidak berkembang lagi.
Tarian Malaysia	= semua tarian yang terdapat di Malaysia.
tarian Melayu asli,	
Tarian Moden	= tari rakyat, tari klasik
Tarian Payang	= jenis tarian baru, baik mendapat pengubahan dari asalnya yang tradisi atau dari gaya tarian luar.
Tarian Temiar, Orang Asli	= jenis tarian lama.
Tarian tradisi	= suku bangsa di Semenanjung.
Tarian wayang kulit	= jenis tarian rakyat.
Tarian Zaman Kedua	= tarian tradisional.
Tarian Zaman Korporat	= suatu istilah yang dimunculkan sebagai era pertumbuhan seni tarian selepas kemerdekaan negara Malaysia. Atau tarian yang popular selepas pesatnya perkembangan seni tari dalam filem-filem Melayu.
Tarian zapin Sarawak	= zaman tarian masa kini
Tarirai	= jenis tarian zapin berasal dari Sarawak.
Tayangan ulang pita videografi	= tarian etnik.
Teknik berganda	= pendekatan digunakan mengikut teknik pengamatan, dalam <i>dancecinema</i> kepada analisis tari dan rakaman.
Teknik Komposisi	= kesan terhadap tarian-awal diulang dua kali.
Teknik menari	= satu kaedah menyusun tarian.
Teknik Pengolahan	= cara dan sikap selama menari.
Teknik Persembahan	= cara yang baik menyusun motif gerak tarian.
Tenggara	= cara yang baik bagi mengatur persembahan pentas.
Tekstual	= nama sebuah jurnal.
Tekstual etnokoreografi	= kajian melihat kualiti bentuk gerak geri yang diperhatikan satu demi satunya.
Tekstual etnokoreologi	= suatu unsur-unsur yang ada dalam tarian suku kaum.
Tema, falsafah	= bahagian-bahagian yang terdapat sebagai unsur-unsur dalam pencatatan dan penulisan tarian suku kaum.
Tema kehidupan	= idea tarian berdasarkan seni dan budaya.
Tema sejarah negeri Selangor,	= keadaan idea dan gagasan dalam sosial masyarakat.
Tenggang, tajuk	= bahagian yang diceritakan dan digambarkan dalam tarian.
Tenom	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’
	= suku kaum, Sabah.

Tenun, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Teori Estetika	= pengetahuan yang berkenaan dengan keindahan seni dan tarian.
Teori Koreografi	= pengetahuan yang berkenaan dengan teknik dan kaedah menyusun tarian bagi persembahan pentas.
Teori Sistematika	= suatu pengetahuan dalam bidang keilmuan untuk menyusun sikap, tindakan dan pendapat secara beratur dan tepercaya mengikut kaedah yang digunakan.
Teori, praktikal	= menggunakan pendekatan dengan analisis-deskriptif melalui latihan atau peragaan.
Terancang	= bahagian penutup persembahan pada bahagian akhir <i>repertoire</i> tarian inang dan joget.
Terbang, tarian (<i>flight dance</i>)	= jenis tarian dalam teater di Burma.
<i>Thematic structure</i>	= struktur koreografi tarian
Tidung	= tarian tradisional.
Timang Burung, tajuk	= contoh tari klasik dalam persembahan joget gamelan Terengganu.
Tingkah Lesung	= tarian tradisional.
Tingkat produksi tarian	= kemampuan menghasilkan persembahan seni tari.
tipologi tari	= kajian tentang model, jenis, penggolongan tarian.
Tirai Panggung	= sebuah nama jurnal seni persembahan, Pusat Kebudayaan Universiti Malaya.
Titikas	= tarian etnik, Sabah.
Tok selampit	= seni persembahan tradisi rakyat di Kelantan dan Kedah.
Tradisi yang berterusan	= kesinambungan bentuk adat dari masa ke semasa.
Transformasi generatif	= peralihan dan perubahan dari turunan
Tua, inang	= tarian asli, tajuk tarì inang.
Tuaran	= suku kaum, Sabah.
Tumbuk kalang	= seni persembahan rakyat di negeri Negeri Sembilan.
Tun Tejah, tajuk	= drama dan tarian dalam ‘Pesta Teater 81’

U

Ulik Bandar	= tarian dalam kelompok upacara formal ritual.
Ulik Gaboh	= tarian dalam kelompok upacara formal ritual.
Ulik Mayang	= seni persembahan termasuk bentuk tarian berkenaan dengan spiritual.
Ulit bandar, tarian	= sebuah jenis tarian rakyat.
Umang-Umang Ting-Ting,	= tarian etnik, Sabah.
Umbuk Si Mayang	= tajuk tarian oleh Roszilawati Abdul Rahim.
Universal, tarian	= dunia tarian secara menyeluruh.

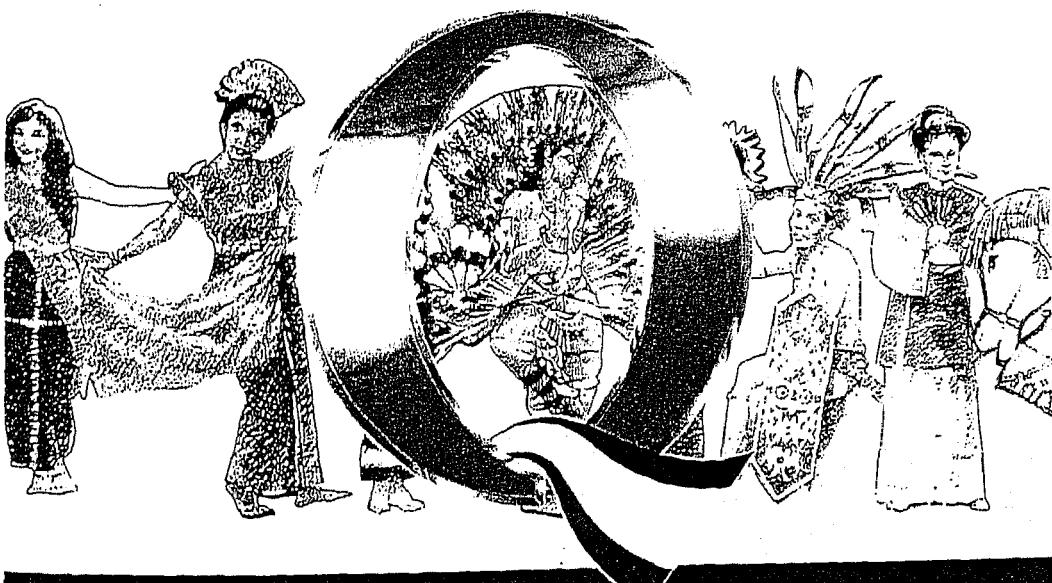
Unsur	= unsur-unsur Rambong dan Menora, misalnya di Perlis dan Kelantan, misalnya contoh tarian zapin Pekan unsur Riau.
Unsur-unsur etnokoreologi tari	= bahagian yang melengkapi dalam pencatatan suatu tarian etnik.
Unsur-unsur koreografi Urban Etnik	= elem yang terdapat dalam struktur tari. = perpindahan dan bercampurnya budaya ke dalam satu persekitaran etnik pada suku-suku kaum tertentu.
Utusan	= tajuk sebuah surat khabar.
V	
Variasi	= sesuatu cara dengan menambah keadaan sehingga mempelbagaikan dalam mendapatkan kelainan persembahan.
Videografi Videogram, rakaman	= hasil rakaman dalam bentuk filem tarian. = hasil akhir dari pita tarian yang dibuat rakamannya.
W	
Wahai Adek Ku	= tajuk tarian oleh Ahmad Omar Hj. Ibrahim.
Waris (negeri kedah)	= tajuk tarian kreatif.
Warisan Budaya Kebangsaan	= hasil yang difahamkan bagi pertinggalan budaya, baik nyata atau pun tidak secara nasional.
Warisan Darul Naim	= tajuk tarian kreatif kontemporari.
Wau bulan, tarian	= tarian rakyat Melayu, Kelantan.
Wawasan 2020	= tahun visi dan misi matlamat kerajaan Malaysia bagi kecermerlangan dan kesejahteraan rakyat.
wayang panggung	= tarian juga diperlukan dalam seni pembuatan filem dan persembahan secara komersial.
Wilayah Budaya Tarian	= batas dan kawasan yang boleh dihadkan bagi mengenali pertumbuhan, pergerakan kesenian dan seni persembahan. Wong Kit Yaw.
Y	
Youth and Sports	= Belia dan Sukan, Kementerian.
Z	
Zaman Melinium	= zaman alaf baru, kurun masa ke-3.
Zaman Pertama atau- Zapin budaya	= tajuk tarian asli atau tradisional.
Zapin Budaya	= tajuk tari
Zapin Indrapura	= tarian asli.
Zapin Jamilah	= tarian asli.
Zapin Johor	= tarian asli.

Zapin Lenggar Muar	= tarian asli.
Zapin Melayu Johor	= tarian asli.
Zapin Palembang	= tarian asli.
Zapin Pekan	= tarian asli.
Zapin Raub	= tarian asli.
Zapin Sarawak	= tarian asli.
Zapin Senandung Sayang	= tajuk tarian asli atau tradisional.
Zapin Seri Pekan	= tarian asli.
Zapin Terengganu	= tarian asli.
zapin Tidung	= tarian asli.
Zapin Ya Salam	= tarian asli.
Zapin, tarian	= tarian asli Melayu Malaysia.
Zon	= kawasan yang dibahagikan atas beberapa bahagian untuk memudahkan penyelenggaraan sesebuah festival pertandingan kebudayaan.
Zulu kepulauan Pallawan	= kawasan kepulauan (Pilipina).

SENARAI GAMBAR-GAMBAR

1. GAMBAR TAHUN 1994

- a) Gambar Muka Surat Depan Buku Cenderamata FTK Tahun 1994

b) Gambar Keratan Akhbar Dalam Kenangan Nostalgia Tahun 1993

2. GAMBAR TAHUN 1995

a) Gambar Muka Surat Depan Buku Cenderamata FTK Tahun 1995

b) Gambar Dalam Kenangan Nostalgia Tahun 1994

*Persembahan Terbaik Tarian Asli Kumpulan Kesenian
Kampung Budaya Sarawak*

*Majlis Penyampaian Hadiah oleh YB. Menteri Kebudayaan,
Kesenian dan Pelancongan Malaysia*

Sidang Keilmuan Kendalian Akademi Seni Kebangsaan

Sidang Keilmuan Kendalian Akademi Seni Kebangsaan

c) Sambungan Gambar Dalam Kenangan Nostalgia Tahun 1994

NOSTALGIA 1994

Persembahan Terbaik Keseluruhan Kumpulan
Kesenian Kampung Budaya Sarawak

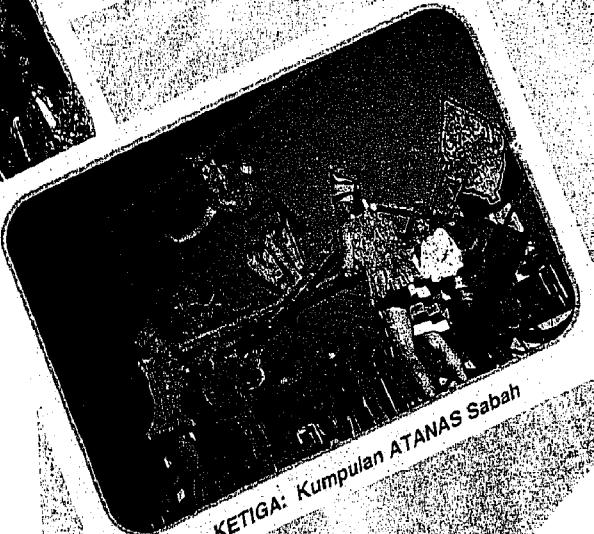
Majlis Perasmian oleh YBhg. Ketua Setiausaha Negara

Persembahan Terbaik Keseluruhan Kumpulan Kesenian
Kampung Budaya Sarawak

NAIB JOHAN: Kumpulan Angkatan
San Baru Negeri Sembilan

KETIGA: Kumpulan ATANAS Sabah

3. GAMBAR TAHUN 1996

a) Gambar Muka Surat Depan Buku Cenderamata FTK Tahun 1996

*Auditorium Dewan Bandarnya
Kuala Lumpur
29 Julai - 2 Ogos 1996*

*Anjuran
Kementerian Kebudayaan, Kesenian
dan Pelancongan Malaysia*

FESTIVAL

tari

KEBANGSAAN '96

b) Gambar Imbas Kembali FTK Tahun 1995 (I)

Imbas Kembali - FTK '95

d) Gambar Imbas Kembali FTK Tahun 1995 (III)

Imbas Kembali - FTK '95

4. GAMBAR TAHUN 1997

a) Gambar Muka Surat Depan Buku Cenderamata FTK Tahun 1997

b) Gambar FTK Tahun 1996 Dalam Kenangan (I)

FESTIVAL TARI KEBANGSAAN '97 • 4-7 JUN 1997
AUDITORIUM DEWAN BANDARAYA KUALA LUMPUR

Festival Tari Kebangsaan '96 Dalam Ingatan

'Johan' FTK '96 Kumpulan Tarian dari Sabah berbahagia dengan kemenangan yang diraihnya.

Persembahan Tarian dari negeri Perak.

Satu persembahan tari istimewa dari
Kumpulan Kesenian negeri Pahang.

Hai Bertopeng!!! Persembahan tarian rakyat
dari Pulau Mutiara.

Tiga penari jelita dari negeri Johor.

c) Gambar FTK Tahun 1996 Dalam Kenangan (II)

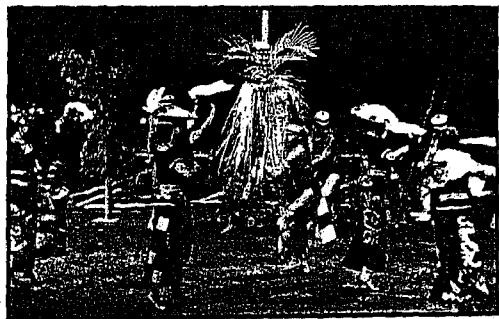
PENTAKTIKARI KEBANGSAAN 97 / 4 JULAI 1997
AUDITORIUM DEWAN BANDARAYA KUALA LUMPUR

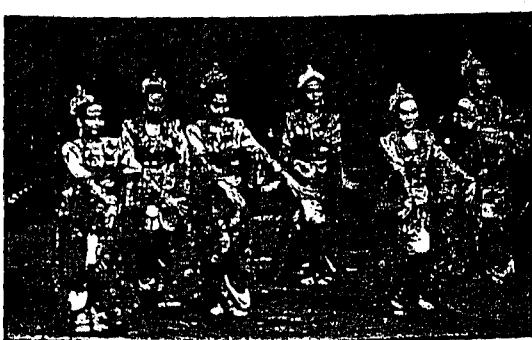
Tahniah!! YB. Dato' Sabbaruddin Chik menyampaikan hadiah dan cenderamata kepada pemenang.

Amboii Seronoknya dia. Kumpulan Kesenian dari Negeri Sembilan meraikan kemenangannya.

Persembahan tarian etnik oleh Kumpulan Kesenian Sarawak.

Lima serangkai dari Negeri Sembilan semasa FTK '96.

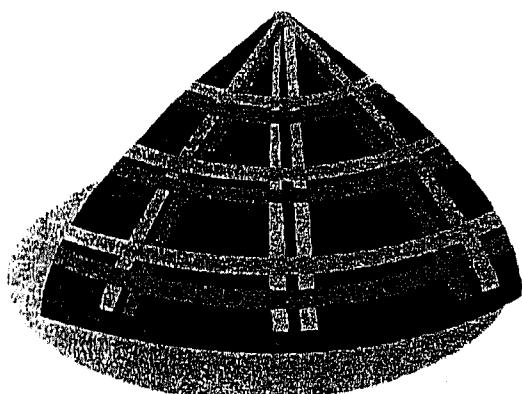
Bahagian kreatif oleh Kumpulan Kesenian dari negeri Sarawak.

5. GAMBAR TAHUN 1998

a) Gambar Muka Surat Depan Buku Cenderamata FTK Tahun 1998

FESTIVAL
TARI KEBANGSAAN 1998

23-26 SEPTEMBER
DI AUDITORIUM DBKL

ANJURAN KEMENTERIAN KEBUDAYAAN, KESENIAN
DAN PELANCONGAN MALAYSIA

SENARAI FESTIVAL KEBUDAYAAN KOMANWEL KL '98

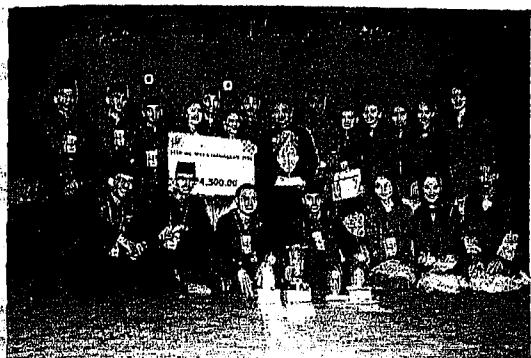

6. GAMBAR TAHUN 1999

a) Gambar Muka Surat Depan Buku Cenderamata FTK Tahun 1999

b) Gambar-gambar lapan keping semasa FTK tahun 1998

Kumpulan Terbaik FTK '98 dari Negeri Kedah merakamkan kenangan bersama.

Persembahan Terbaik Tarian Asli dari Negeri Sarawak

Negeri Sabah dengan persentahannya yang kreatif memenangi anugerah Persembahan Harapan.

Tarian lemab gemalai pengubat rindu dari Negeri Sembilan.

Siren funjung pembuka saka

Manifestari rentak dan irama dari Negeri Jabor.

"Pak ketipak ketipung..." persembahan tarian dari Negeri Terengganu

Sebuah persentahian Tarian Etnik dari Negeri Sabah

7. GAMBAR TAHUN 2000

a) Gambar Muka Surat Depan Buku Cenderamata FTK Tahun 2000

b) Gambar Imbasan Johan Tahun 1997, 1998, dan 1999

IMBASAN

JOHAN 1997 - KEDAH

JOHAN 1998-JOHOR

JOHAN 1999-SARAWAK

8. GAMBAR TAHUN 2001

a) Gambar Muka Surat Depan Buku Cenderamata FTK Tahun 2001

- b) Gambar Dari Album FTK Tahun 2000
9. GAMBAR TAHUN 2002
Gambar Muka Surat Depan Buku Cenderamata FTK Tahun 2002

10. KOLEKSI KENANGAN LAMA

- a) Gambar Sebuah Tarian Lama di University of Malaya, Singapura

Footlights parade. 1933/34

Sumber: Dalam Buku Cenderamata Titian Alumni, Gemilang 50 Tahun UM, Kuala Lumpur: Mei 2000, hlm. 19.

- b) Gambar Sebuah Motif Gerak Tari Melayu Lama

Sumber: Negeri Sembilan Bergerak Maju. Negeri Sembilan: Ibu Pejabat Kerajaan Negeri Sembilan, (t.t.), hlm. 65.

**11. Gambar Nostalgia “Pertunjukan Perdana” Dewan Bandaraya,
Kuala Lumpur, Tahun 19974**

12. Gambar Nostalgia “Persembahan Perdana” Johor Bahru, Tahun 1995

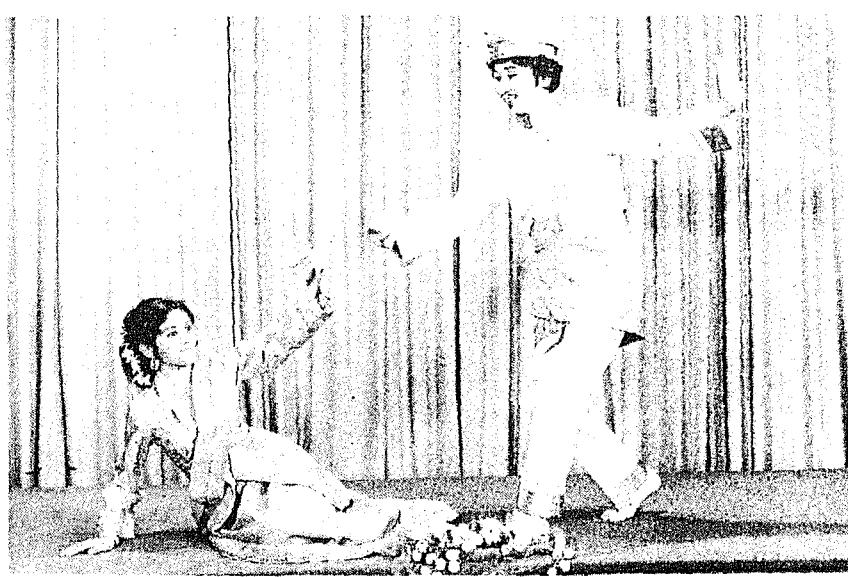
Kumpulan senior Asli, Kuala Lumpur.

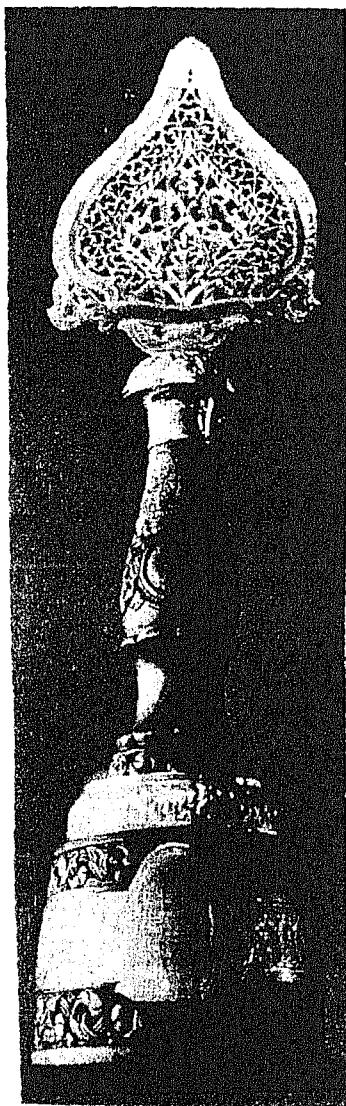
Kumpulan Sri Tima, Sarawak.

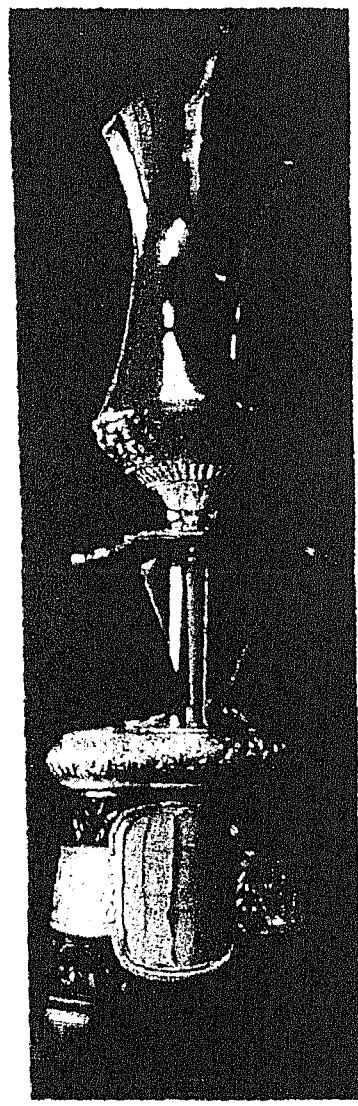
13. Gambar Nostalgia "Pesta Perdana" Pulau Pinang, Tahun 19976

14. Gambar Kenangan

“Piala Pusingan Tarian” Hadiah Darpada
YAB Tun Haji Abdul Razak Hussein
Perdana Menteri Malaysia”

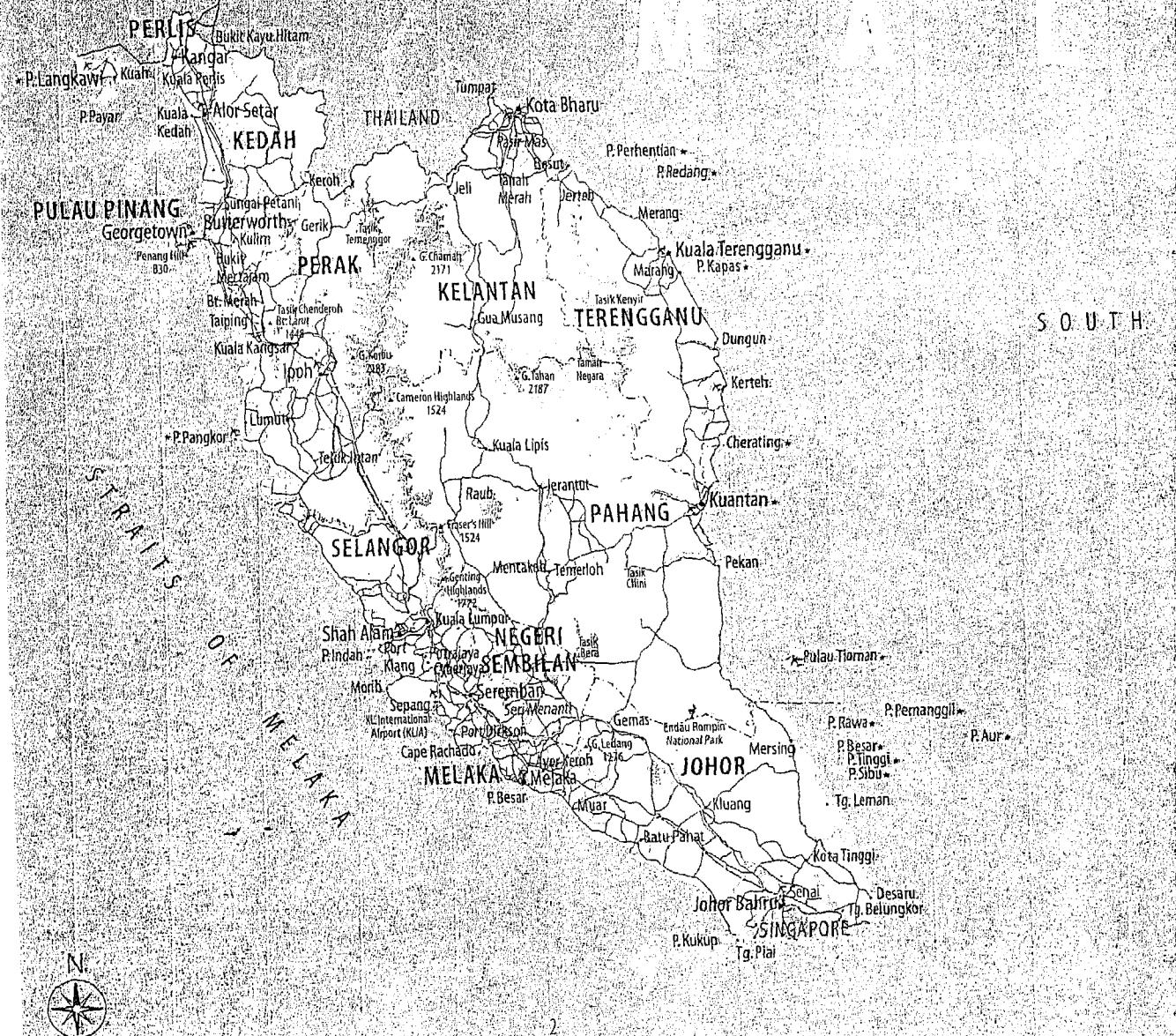
“Piala Pusingan Drama” Hadiah Daripada
YB Dato Ali Haji Ahmad, Menteri
Kebudayaan, Belia dan Sukan

Sumber: buku cenderamata “Pertunjukan Perdana” Tahun 1994. (Kuala Lumpur: Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan (minister of Culture, Youth and Sports, Malaysia), September 1974.

PETA 1
SEMENANJUNG (MALAYSIA)

legend

- International Boundary
- - State Boundary
- North-South Expressway
- East-West Highway
- Trunk Roads
- Railway Track
- ↗ Airport/Airstrip
- * Beach Resort
- ▲ Hill Resort/Mountain
- ↖ Lake
- State Capital
- Town
- National Park

PETA 2
(sambungan)

SABAH DAN SARAWAK (MALAYSIA)

